

DARBININKAS

Vol. LXXXV, Nr. 36
Rugsėjis - September 22, 2000 Penktadienis-Friday

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

- Lietuvos Konservatorių partijos narys Ananas Stasiškis "nesusipratimu" vadina Lietuvos Seimo pirmininko Vytauto Landsbergio sprendimą kreiptis į prezidentą su prašymu vetuoti rugsėjo 12 d. Seimo priimtą įstatymą dėl 1941 metų birželio 23-iosios sukilėlių pareiškimo. "Manau, kad tai savotiškas nesusipratimas", A. Stasiškis sakė, paklaustas kaip jis vertina tą faktą, kad V. Landsbergis prašo prezidento vetuoti įstatymą ir vadina jį klaida.

- Lietuvos ir Rusijos diplomatai ieško galimybių susisiekti su Kubos vadovu Fidelio Castro. Tikimasi, jog jis galėtų paveikti prokubietiskai nusiteikusius Kolumbijos sukilėlius paleisti rugsėjo pagrobtus Lietuvoje registruotas "Baltic SHEMA" filialo "SHEMA de Columbia" darbuotojus. Tai rugsėjo 16 d. pranešė dienraštis "Respublika". 55 metų Elektrėnų gyventojas Vladimiras Molodcovas ir 47 metų maskvietis Vladimir Larin buvo pagrobti rugsėjo 13 d. vidurdienį iš statybų aikštelės prie Medelino miesto.

- Bendrovė "Omnitel" savo interneto skryniaus 5-erių metų jubiliejaus proga atnaujino interneto vartus (www.omnitel.net). Nuo šiol 500 000 kartų per mėnesį apsilankantiems vartotojams bus paprasčiau valdyti įrankius, patogiau naudotis išdėstyta informacija.

- Jau spalio mėnesį Lietuva tikisi užbaigti derybas dėl narystės Pasaulio prekybos organizacijoje (PPO). Tai rugsėjo 16 d. sakė iš eilinio derybų susitikimo Ženevoje sugrįžęs Lietuvos derybininkų vadovas užsienio reikalų viceministras Algimantas Rimkūnas. Vilčių, jog derybos bus greitai baigtos, teikia rugsėjo 15 d. pasiekti susitarimai. Ženevoje Lietuvos atstovai baigė dvišales derybas su pagrindinėmis partnerėmis - Naująja Zelandija, Ekvadoru ir Australija. Lietuva taip pat gavo patvirtinimą iš Kanados bei JAV, jog šios šalys neprieštarauja Lietuvos narystei PPO.

- Federalinis tyrimų biuras (FTB) netrukus gali atidaryti Vilniuje savo skyrių, pranešė šios Jungtinių Valstijų teisės saugos institucijos vadovas. FTB generalinis direktorius Louis J. Freeh, baigiantis kecionę po Baltijos šalis, rugsėjo 17 d. Vilniuje susitiko su Lietuvos ministru pirmininku Andriumi Kubiliumi. Pasak premjero atstovo spaudai A. Bačiulio, FTB direktorius pranešė, kad JAV Senato biudžeto komitetas jau pritarė lėšų skyrimui FTB skyriaus Lietuvoje atidarymui ir kad jis dėsis visas pastangas, jog tai netrukus įvyktų.

- Naujosios sąjungos (socialliberalų) vadovas Artūras Paulauskas ir po vizito į Briuselį nežino, kiek narių turi NATO. Rugsėjo 17 d. Lietuvos Nepriklausomo kanalo televizijos laidoje "Savaitės panorama" paklaustas, kiek narių turi NATO, A. Paulauskas atsakė, jog penkiolika. Kaip žinia, penkiolika narių turi Europos Sąjunga.

LIETUVOS PREZIDENTAS NESUPRANTA VYTAUTO LANDSBERGIO VEIKSMŲ

Prezidentas Valdas Adamkus "klaida" pavadino Lietuvos Seimo sprendimą valstybės teisės aktu pripažinti 1941 m. birželio sukilimo Kaune pareiškimą bei pasigedo aiškos Seimo pirmininko pozicijos šiuo klausimu.

Rugsėjo 15 d. išplatintame V. Adamkaus pareiškime sakoma, kad šis Seimo sprendimas "jau padarė daug žalos ir Lietuvos tarptautiniam prestižui, ir jos visuomenės pilietinei santarvei".

"Grupė Seimo narių ėmėsi įstatymais rašyti istoriją, nekreipdama dėmesio nei į Lietuvos istorijos instituto, nei į Genocido ir rezistencijos tyrimų centro neigiamas išvadas", rašoma pareiškime.

Prezidentas pažymi, jog priėmus įstatymą, jį kreipėsi Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis ir parlamento Žmo-

gaus teisių komiteto pirmininkas Emanuelis Zingeris, prašydami įstatymą vetuoti.

"Konservatorių partijos pirmininkas nori mano pagalbos įstatymą pagerinant, jį patikslinant. Nežinau, dėl kokių priežasčių šie Seimo nariai nedalyvavo balsavime ir savo pozicijos neišsakė Seime. Man taip pat lieka neaišku, ar Konservatorių partijos vadovas Seimo sprendimą laiko esmine, ar tik techninio pobūdžio klaida", teigia šalies vadovas.

Kaip žinia, nei V. Landsbergis, nei E. Zingeris nedalyvavo rugsėjo 12 d. Seime surengtame balsavime dėl minėto įstatymo.

"Noriu pasakyti tiesiai: vien vetuojant įstatymą, Seimo padarytos klaidos jau neįmanoma ištaisyti. Tai gali būti padaryta, tik visuomenei ir politinėms partijoms šią klaidą supratęs, ją įvardijęs", mano V. Adamkus.

Todėl jis kreipėsi į Lietuvos visuomenę, į politines jėgas, laukdamas viešos ir aiškos jų pozicijos dėl Seimo priimto įstatymo".

Rugsėjo 12 d. Seimas priėmė įstatymą dėl 1941 m. birželio 23 d. Lietuvos laikinosios vyriausybės pareiškimo "Nepriklausomybės atstatymo deklaravimas" pripažinimo Lietuvos Respublikos teisės aktu.

1941 metų birželio 23 dieną, iš Lietuvos traukiantis okupacinei sovietų kariuomenei ir artėjant nacių Vokietijos daliniams, ginkluoti lietuvių sukilėliai Kaune paskelbė apie nepriklausomos Lietuvos valstybės atkūrimą. Sukilimo dienomis Kauno "Lietūkio" garaže buvo sušaudyta kelios dešimtys žydų. Todėl sukilimo data kelia asociacijų su smurto akcijų prieš žydus Lietuvoje pradžia.

BNS

KANADA REMIA LIETUVOS SIEKIUS TAPTI NATO NARE

Rugsėjo 18 d. Lietuvoje viešintis Kanados gynybos ministras Arthur Eggleton susitiko su Lietuvos premjeru Andriumi Kubiliumi. Pasak premjero atstovo spaudai, susitikime buvo pripažinta, jog NATO plėtra priklausys ne tik nuo konkrečių kandidatų pasirengimo, bet ir nuo Aljanso politinio apsisprendimo. A. Kubilius domėjosi, koks Kanados požiūris į Rusijos priešinimąsi NATO plėtrai.

Pasak premjero atstovo spaudai, Kanados ministras pabrėžė, jog Kanada niekuomet nebuvo pripažinusi Baltijos valstybių įjungimo į Sovietų Sąjungą ir mano, kad Baltijos valstybės

Kanados gynybos ministras Arthur Eggleton (k.) ir LR premjeras Andrius Kubilius

turi teisę pačios pasirinkti, į kokią organizaciją stoti. Tačiau jis pripažino, kad kai kurios

NATO šalys gali būti "jautrios Rusijos reakcijai".

Kaip pranešė Krašto apsaugos ministerija, ministras susitikime pareiškė, jog Kanada remia NATO plėtrą ir Lietuvos priėmimą į Aljansą.

Susitikimuose buvo kalbėta apie Kanados paramą Lietuvai ruošiantis narystei Šiaurės Atlanto aljanse. Ši šalis padeda Lietuvai rengti personalą, organizuoja gynybos resursų valdymo, logistikos, taktikos, karių ir civilių santykių ir kitokių karininkų rengimo kursus, organizuoja taikos palaikymo pajėgų karininkų kursus.

BNS

JONUI MEKUI - PRANCŪZIJOS ORDINAI

New Yorke gyvenantis žymus filminkas, Lietuvos Nacionalinės premijos laureatas Jonas Mekas apdovanotas Prancūzijos Respublikos Dailės ir literatūros kavalieriaus ordinu. Tai vienas iš keturių aukščiausių apdovanojimų, kuriais Prancūzijos kultūros ir ryšių ministerija pagerbia pasižymėjusius menų ir literatūros kūrėjus, daug prisidėjusius prie Prancūzijos ir viso pasaulio kultūros praturtinimo. Tai jau antrasis aukštas Prancūzijos

apdovanojimas Jonui Mekui. Pirmasis, kito laipsnio, ordinas Jonui Mekui buvo įteiktas 1992 metais. Jono Meko kino menas labai populiarus Prancūzijoje. Paryžiuje rengiamos jo filmų ir kitokių programų premjeros. Prieš metus Paryžiaus meno galerijoje "Galerie du Jour" buvo rodomas filmas "Šiapus Rojauš" - apie tragiškai žuvusio JAV prezidento John Kennedy vaikų ir žmoną Jacqueline. Muziką šiam filmui sukūrė kitas

New Yorke gyvenantis lietuvis džiazo muzikantas Dalius Naujokaitis. Dabar iki spalio 29 dienos Paryžiaus moderniojo meno muziejuje rodomas naujausias Jono Meko autobiografinis filmas "Autobiografija žmogaus, kuris nešėsi praeitį savo akyse". Trečiąją šio filmo dalį Jonas Mekas pavadino kino koliažu, kuriame jis panaudojo savo mokinio - trijų vaizdų kino pradininko, taip pat lietuvio Juliusa Ziz juostas.

Respublika

JAV PAREIŠKIMAS DĖL DIDĖJANČIO ANTISEMITIZMO NESTEBINA LIETUVOS ŽYDŲ

JAV Valstybės departamento pranešimas apie antisemitizmą Lietuvoje yra "savalaikis ir natūralus", teigia Lietuvos žydų bendruomenės pirmininkas Simonas Alperavičius. Anot 2000 m. Tarptautinės religinės laisvės pranešimo, kurį parengė JAV Valstybės departamento Demokratijos, žmogaus teisių ir darbo reikalų biuras, 1999 m. Lietuvos žydų bendruomenė buvo susirūpinusi dėl antisemitinių pasisakymų, nuskambėjusių iš politikų lūpų.

Pranešime pabrėžiama, kad šių metų balandį Kauno meru išrinktas politikas, "pagarsėjęs antisemitiniais ir įžeidžiančiais žydus bei užsieniečius pasisakymais". Turimas galvoje Lietuvos laisvės sąjungos lyderis Vytautas Štusauskas.

S. Alperavičiaus nuomone, šis dokumentas ypač svarbus todėl, kad buvo paskelbtas pasaulio

valstybių vadovų "Tūkstantmečio" susitikimo JAV dienos. Anot S. Alperavičiaus, "antisemitinio ir antiizraeliško pobūdžio" pareiškimų yra padarę kai kurie Seimo nariai ir politikai, jų pasitaiko žiniasklaidoje. Lietuvos žydų bendruomenės pirmininkas apgailestauja, kad antisemitizmo apraiškų nesumažėjo ir po prezidento Valdo Adamkaus, Vyskupų konferencijos pirmininko arkivyskupo Sigitą Tamkevičiaus pareiškimų.

Anot S. Alperavičiaus, JAV Valstybės departamentas, taip pat kiti šios šalies valdžios pareigūnai ne kartą pareiškė susirūpinimą dėl antisemitizmo apraiškų, holokausto tendencingo traktavimo, žydų genocido bylų vilkinimo Lietuvoje.

Pasak S. Alperavičiaus, šiomis problemomis domisi bendruomenę lankantys užsienio

diplomatai, žurnalistai.

"Antisemitizmas - ne žydų, kurių mūsų šalyje mažai belikę, o Lietuvos problema. Ji gali tapti kliūtimi kelyje į Europos Sąjungą ir NATO", sakė S. Alperavičius.

JAV Valstybės departamento kasmet rengiamos studijos apie religijos laisvę įvairiose pasaulio valstybėse Lietuvai skirtame skyriuje išsamiai apibūdinami Lietuvoje tikybą reglamentuojantys teisės aktai, valstybės pripažintos ir netradicinės religinės bendruomenės.

Anot pranešimo, Lietuvos Konstitucija užtikrina religijos laisvę ir Vyriausybė praktiškai įgyvendina šią teisę. Dokumentu konstatuojama, jog tarp daugumos religinių bendruomenių vyrauja santaika, nors religinių mažumų atstovai kartais patiria netoleranciją ir įžeidimus.

BNS

Sovietų laikais smarkiai nukentėjusi, buvusi sandėliu Šv. Jokūbo bažnyčia Vilniuje V. Kapočiaus nuotr.

SIDNĖJUJE PRASIDĖJO XXVII VASAROS OLIMPINĖS ŽAIDYNĖS

Sidnėjaus olimpiniam stadione rugsėjo 15 d. prasidėjo XXVII vasaros žaidynės.

Daugiau kaip 110 tūkstančių žmonių tribūnose ir apie 3,7 milijardo televizijos žiūrovų viename pasaulyje įvertino, kiek išmonės australai įdėjo į olimpiados pristatymo ceremoniją.

Viena pagrindinių renginio

akimirku buvo olimpinų delegacijų paradas, kai tarp 200 šalių atstovų pasauliui prisistatė ir Lietuvos olimpiečiai.

Juos televizijos kameros savo taikiklyje laikė vos 30 sekundžių, tačiau užtrukti šiame renginyje olimpiečiams prireikė beveik septynias valandas.

Lietuvos rytas

LIETUVAITĖ DAINA GUDZINEVIČIŪTĖ - OLIMPINĖ ČEMPIONĖ

Nesėkmingus Lietuvos sportininkų startus Sidnėjaus vasaros olimpinėse žaidynėse praskraidino pirmasis lietuvis pelnytas auksas. Lietuvos sportininkė, 34-erių metų Daina Gudzinevičiūtė, rugsėjo 18 d. tapo Sidnėjaus vasaros olimpinų žaidynių moterų stendinio šaudymo tranšėjinėje aikštelėje čempione. Sėkmingiausiai pasirodžiusi kvalifikacinėse varžybose (71 pataikymas iš 75 galimų), finalinėje serijoje Lietuvos atstovė numušė 22 lėkšteles iš 25.

Lietuvos atstovės rezultatas kvalifikacinėse varžybose yra olimpinis rekordas.

Kaip pranešė "Reuters", aukso medalį D. Gudzinevičiūtei lėmė paskutinis šūvis, nes sidabro medalį galutinėje įskaitoje iškovojo prancūzė Delphine Racinet finale šaudė be klaidų ir buvo pasivijusi lietuvaite. Po sėkmingo paskutinio šūvio Lietuvos atstovė surinko 93 taškus ir tapo nebepajėjama.

Kitų Lietuvos sportininkų startas Sidnėjuje nebuvo sėkmingas. Lietuvos krepšinio rinktinė pirmąsias rungtynes su Italijos krepšininkais pralaimėjo 48:50.

Dviviets valties irklutojos Birutė Šackickienė ir Kristina Poplavskaja, pralaimėjusios plaukimą Rumunijos dvejukei, dėl galimybės susirungti finale

Daina Gudzinevičiūtė

varžysis su Šveicarijos, JAV ir Didžiosios Britanijos igulomis.

Dviračių persekiojimo lenktynėse 1999 metų pasaulio bronzos medalininkė Rasa Mažeikytė pralaimėjo varžovei olandei.

Sportinės gimnastikos moterų daugiakovės kvalifikacinėse varžybose Lietuvos sportininkė Julija Kovaliova iš 97 pradėjusiųjų varžbas užėmė 53 vietą.

D. Gudzinevičiūtės aukso medalis - antrasis aukščiausias Lietuvos sportininkų apdovanojimas olimpinėse žaidynėse po šalies nepriklausomybės atkūrimo. Pirmąjį olimpinį aukso medalį 1992 metų Barcelonos olimpiadoje iškovojo disko metikas Romas Ubartas.

BNS

LIETUVA IR ŠVENTASIS SOSTAS APSIKEITĖ RATIFIKACINIAIS RAŠTAIS

Popiežius Jonas Paulius II rugsėjo 16 d. Vatikane priėmė Lietuvos vyriausybę delegaciją. Lietuvą atstovavo užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas, Lietu-

vos vyskupų konferencijos pirmininkas Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius, Kauno arkivyskupijos vyskupas Rimantas Norvila ir dar keli pareigūnai.

BNS

Paskolos ir nesąžiningi skolintojai

Pastaruoju metu žiniasklaidoje, taip pat asmeniškais telefono skambučiais pasipylė pasiūlymai įvairioms paskoloms. Daug tų paskolų siūloma nesąžiningų skolintojų. Nesileiskite būti jų išnaudojami. Ypač yra siūlomos įvairios paskolos vyresnio amžiaus žmonėms ir jie paskui apgaunami. Tačiau prieita prie to, kad į šį žmonių apgavimo būdą atkreipė dėmesį valdžios įstaigos, bankai ir įvairios kitos institucijos.

Perkate pirmą namą, imate antrą paskolą namui, norite remontuoti namą, reikalingai paskolai gauti naudojate namą kaip užstatą... Būkite atsargūs!

Apsisaukite nuo apgaudinų ir nesąžiningų skolintojų. Vieni skolintojai ir namo užstatą skolintojai stengiasi versti pirkėjus pasirašyti paskolos sutartis-kontraktus, kurių jie niekada neįstengs išmokėti. Galite praskolinti taip, kad prarasite namą ir visą savo turtą!

Dažnai nesąžiningi skolintojai apgaulingai stengiasi žmones įtikinti pasirašyti sutartį,

prieš skolininkui turint progos gerai susipažinti su paskolos skaičiais ir tinkamai perskaityti sutartį. Tokių skolintojų gali būti apgauti beveik visi žmonės, jie moka labai gražiai kalbėti, siūlyti. Kad apsisaugotumėte, turite žinoti, į ką atkreipti dėmesį, ko saugotis. O tai reiškia, pirmiausia, saugokitės ypatingai aukštų skolinimo procentų ir didelių paslėptų mokesčių.

Saugokitės paskolų iš tokių žmonių, kurie eina nuo durų iki durų, siūlydami namo užstatą paskolas ir neprašytas namo pagerinimo sutartis.

Saugokitės reklamų televizijoje ir gaunamų paštu, kurios siūlo: "Neturite darbo? Neturite išsimokėjimo istorijos? Jokios problemos! Jums suteiksime paskolą naudojant jūsų namą kaip užstatą". Žinokite, kad, jei skamba neįtikėtina gerai, tikriausiai tai yra netikra.

Neturėkite nieko bendra su įžūliais skolintojais, kurie nori, kad jūs tuojau pasirašytumėte paskolą. Jei jums duoda pasko-

lą šiandieną, duos ją ir rytoį – po to, kai perskaitysite sutartį, ir, jei neaišku, pasikalbėsite su patyrusiu finansiniu patarėju.

Visada supraskite savo sutartį – ką pasirašote! Kai perkate naują namą, ar imate antrą paskolą namui, turite padaryti svarbius finansinius sprendimus. Žinokite ir supraskite visas savo galimybes tokiu atveju. Paskolų pramonėje vartojami įvairūs terminai, jei juos suprantate, galite suprasti ir paskolos sutartį, ir tuo pačiu susirasti geriausią paskolą savo pirkiniui. Prieš pasirašant bent kokią sutartį, žinokite ką reiškia šie terminai:

1. *Annual Percentage Rate (APR)* – metinis mokėjimo nušimtis. Ieškodami paskolos, palyginkite, kokį metinį mokėjimo nušimtį (*APR*) siūlo įvairūs skolintojai.

2. *Finance Charge* – mokeskis už paskolą. Jis priklauso nuo "APR" – metinio mokėjimo nušimčio, kiek pinigų skolinatės ir kokiam laikui tarpui. Saugokitės paslėptų mokes-

čių!

3. Žinokite paskolos dydį. Žinokite tiksliai, kiek pinigų skolinatės.

4. *Points* – taškai. Tokie "taškai" yra mokami skolintojui už parūpinimą nekilnojamo turto paskolos. Žinokite iš anksto, kiek "points" (taškų) jums reikės mokėti. Tas mokeskis yra mokamas iš anksto ir niekada negražinamas.

5. Gerai žinokite tikslų mokėjimų skaičių ir kiek pinigų kaskart turėsite mokėti. Tai padės jums suprasti ar išgalėsite paskolą sumokėti. Kada žiūrėsite į mokėjimų skaičių ir jų dydį, ar pajėgsite juos sumokėti, atkreipkite dėmesį taip pat ir į kitas sutarties sąlygas, ar yra kur nors parašyta kas nors apie "balloon payments" – didėjančius mokesčius.

6. Žinokite skolos mokėjimo datas.

7. Užstatas. Užstatas yra turtas naudojamas paskolai gauti. Jei skolininkas nesumoka skolos, gali atimti turtą. Nekilnojamo turto paskolos užstatas yra jūsų namas.

8. Žinokite tiksliai pinigų sumą, kurią turėsite sumokėti.

Tai yra, kiek būsite išmokėję, jei laiku kas mėnesį sumokėsite sutartą sumą.

Pirkdami namą, būkite gudrūs ir atsargūs pirkėjai.

Prieš pasirašant sutartį-kontraktą, arba imant antrą paskolą savo namui, žinokite visus šiuos dalykus, kad galėtumėte padaryti tinkamą sprendimą.

Raskite įstaigą, kuri duoda geriausias paskolos sąlygas. Aplankykite kelis skolintojus, kurie yra sąžiningi, turi gerą vardą visuomenėje. Palyginkite procentus, mokesčius, "taškus" ir visus paskolos išpareigojimus. Pakalbėkite su savo artimaisiais, draugais ir kaimynais, iš kur jie gavo paskolas ir kokia buvo jų patirtis. Skirtumai gali jus nustebinti ir sutauptyti dideles sumas pinigų.

Susiskaičiuokite savo pinigų, peržiūrėkite savo pajamas ir išlaidas, ir skolininkės tiek, kiek pajėgsite išmokėti. Jei nesate tikras dėl savo pajėgumo mokėti skolą, pasikalbėkite su žmogumi, kuris tai supranta ir gali jums padėti.

Užduokite klausimus ir žinokite paskolos sąlygas. Patikrinkite sutartį-kontraktą, kad są-

lygos, apie kurias kalbėjote, yra aiškiai įrašytos paskolos sutarties dokumentuose.

Atidžiai perskaitykite visą namo pirkimo sutartį. Prieš pasirašant sutartį-kontraktą, pasitikrinkite, ar gerai suprantate savo atsakomybę ir sutarties sąlygas.

Prieš pasirašant paskolos sutartį, gerai yra pasikalbėti su patyrusiu finansinių reikalų žinovu. Atminkite – niekuomet neleiskite būti verčiamas pasirašyti sutartį-kontraktą, kurio nesuprantate ar kuris nevisai jums patinka.

Jeigu turite kokių klausimų apie nesąžiningą pinigų skolinimą, arba esate nukentėjęs nuo tokių skolintojų, kreipkitės į savo valstijos Consumer Credit Division. Šių institucijų adresą ir telefoną jūsų valstijoje galite rasti telefono knygoje.

Nesileiskite būti išnaudojami įvairių nesąžiningų žmonių, kurių paskutiniu metu Amerikoje yra labai daug.

JAV LB Krašto valdybos Socialinių reikalų taryba

Parengė: B. Jasaitienė ir A. Šmulskštienė

Naudotasi įvairios šiaurinės spaudos medžiaga

Romualdo Požerskio fotografijų retrospektyva

Rimantas ŠINKŪNAS

Bent du faktai (tiesa, labai skirtingi) verčia prabilti apie Nacionalinės premijos laureato, žymaus fotomenininko Romualdo Požerskio (g. 1951 m.) kūrybą. Š. m. kovo 29 d. naujoje Fotomenininkų sąjungos Prospekto galerijoje buvo atidaryta jo asmeninė paroda "Vargai ir džiaugsmas". Antras faktas – Naujojoje Zelandijoje vykusiame stambioje tarptautinėje parodoje-konkurse (jos prizinis fondas – 750 tūkst. dol.) Romualdas tapo vienu iš laureatų...

Prospekto galerijoje R. Požerskis eksponavo 96 nuotraukas. Tai – retrospektyva. Kai kurios nuotraukos (pvz., iš serijos "Lietuvos senamiesčiai" bei "Vaikų ligoninės") sukurtos prieš 25 ir daugiau metų, o kai kurios fotografijos iš serijų "Giminės", "Atminties sodai", "Mažojo Alfonso vargai ir džiaugsmas" – tik pernai. Ilgas darbas kuriant serijas ir kada, ir šiandien rodo rimto autoriaus rimtą požiūrį į pasirinktą temą. Paprastai fotografai serijas kuria ne vienus metus; Romualdas – ne išimtis. Antai se-

rija "Atminties sodai" datuojama 1975-1999, "Giminės" – 1974-1999 metais. Ketverius metus R. Požerskis paskyrė serijai "Paskutinieji namai", keturiolika – "Atlaidams", devynerius – "Lietuvos senamiesčiams".

Pradžia

Parodoje nebuvo eksponuojama nė viena fotografija iš serijos "Pergalės ir pralaimėjimai" (1974-1976). Autoriaus valia, ką rodyti ir ko nerodyti retrospektyvoje, tačiau būtent nuo šios serijos fotografijos gerbėjai, kolegos, kritikai garsiai prabilo apie R. Požerskį kaip apie fotomenininką. Ši serija – lyg ir autoriaus koncepcijos manifestas: rodyti gyvenimo prieštarumą, pastebėti įvairias jo puses. Čia išryškėjo ir vienas svarbiausių Romualdo talento bruožų: perteikti tikrovę per savo prizmę, tačiau jokių būdu neardant gyvenimo autentikos, tik savaip renkantis temas, herojus, aplinką. Praėjo ketvirtis amžiaus, o prieš akis stovi ne viena šios serijos fotografija: apšviesti purvais, pervargę moto-

Romualdas Požerskis. Iš serijos Paskutinieji namai

ciklininkai, kuriems pergalės džiaugsmas ateis tik praėjus alinančiam nuovargiui... Jau tuomet R. Požerskis reportažo žanre griežtai atsisakė paradiškumo, juo labiau lakavimo. Tai nebuvo paprasta tada, kai viskas pas mus buvo tik šviesu, gražu, lengva, kai net dūmus iš Elektrėnų kaminų reikalauta nuotraukose "išimti".

Brandą

Po "Pergalių ir pralaimėjimų" sukurta serija "Vaikų ligoninė 1976-1995" – šitos serijos nuotraukos matome dabar "Varguose ir džiaugsmuose". R. Požerskis ir čia patvirtino nuostatą rodyti visus reiškinius tokius, kokie jie yra. Žinoma, veikiant griežtam vidiniam cenzoriui, kuris atmetė atsitiktinius, neesminius dalykus. "Vaikų ligoninėje" fotomenininkas ne nemanė ieškoti idilės ten, kur iš tiesų liūdina, bet ir nesistengia įteigti nevilties nuotaikos. Ligoninė – tai ne džiaugsmo oazė, čia mažieji pacientai liūdina, o juos gydantys ir slaugantys – nors ir susirūpinę, tačiau įkvėpantys pasitikėjimą; nuotraukose iš tiesų yra nemažai nemeluoto optimizmo.

Lietuvos senamiesčius savo garsioje to paties pavadinimo serijoje R. Požerskis deromantizuoja, gerokai subuitina, net nevengia gana ironiškų paralelių. Toks požiūris, kartais tartum vedantis fotografą ieškoti vadinamųjų ribinių situacijų, jaučiamas ir kitose serijose, pavyzdžiui, "Paskutinieji namai", "Sriuba vargšams", "Giminės".

Tai leido parodos atidarymo metu vyresniajam kolegai, Fotomenininkų sąjungos pirmininkui Antanui Sutkui įvertinti R. Požerskį kaip vieną iš nedaugelio europinio masto fotoreportažo atstovų, kurie liko ištikimi socialinei fotografijai. Ko gero, jis teisus, nors menotyrininkė Eglė

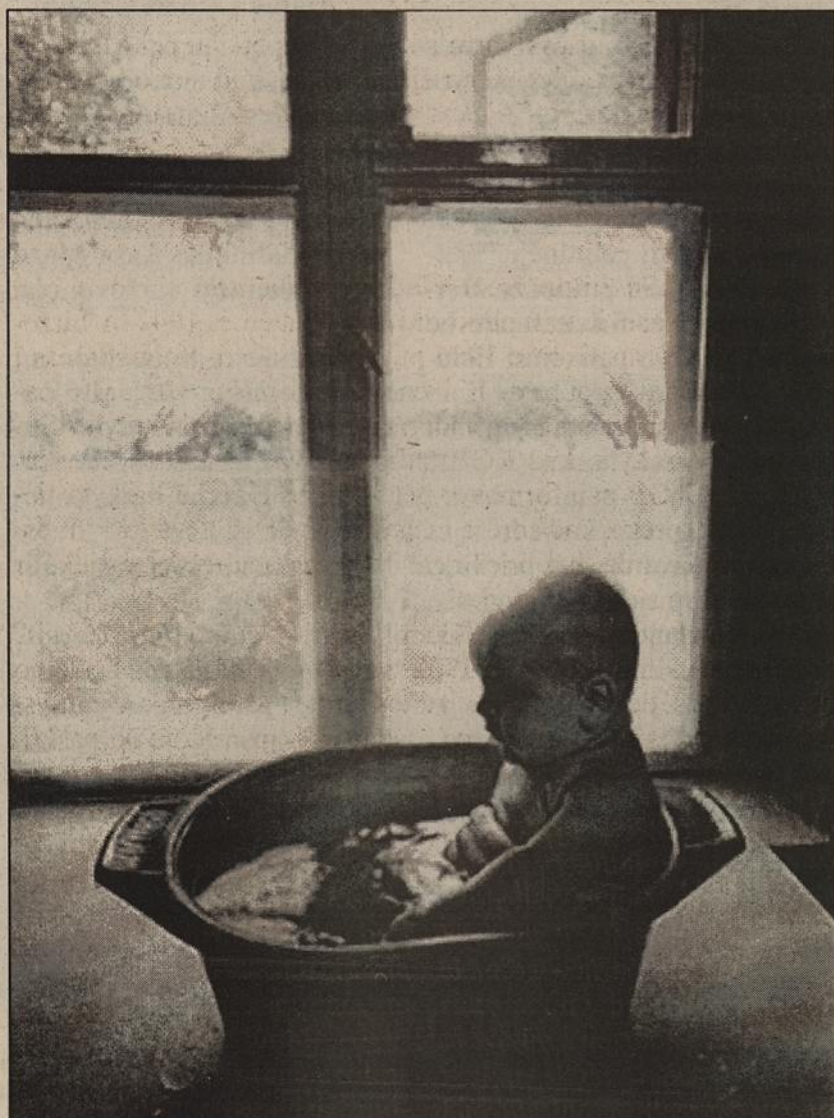
Jaškūnienė parodos proga išleisto katalogo-albumo įžangoje mąsto kiek kitaip: "Autorių domina emocinė ir fizinė žmonių reakcija, kuri kartojasi įvairiuose gyvenimo lygmenyse. (...) Tai ne portretai ir ne gyvenimo reiškinų studija (socialinis fenomenas autorių, ko gero, domina mažiau)". Tiesa, pirmame plane dominuoja žmonės, tačiau antrasis planas ypač pabrėžia socialinę terpę, kurioje gyvena fotografijų herojai. Tai akivaizdu net tokiose būties, o ne buities ženklais išsiskiriančiose serijose, kaip "Atlaidai" ir "Atminties sodai", ką jau kalbėti apie "Paskutinius namus" ir "Mažojo Alfonso vargus ir džiaugsmus".

Pagrindinė visų serijų vertybė – tai žmogaus dvasios atspindėjimas per aibę konkrečių situacijų. Meninė intuicija, didelė patirtis padeda pasirinkti ne tik tai herojus, bet ir raiškiai vaizdo kompoziciją (neretai paprastą, vos su viena dviem figūromis pirmame plane ir viena kita faktūrine detale antrame, bet kartais ir žymiai sudėtingesnę), ir subtilią šviesą. Kiekvienas kadras – tai vis originalus fotomenininko požiūris, todėl ne taip svarbu, kad autorius gyvenimą stebi tarsi iš šalies.

Įvertinimas

R. Požerskis – vienas labiausiai pripažintų Lietuvos fotografų ir šalyje, ir užsienyje. Tai liudija prieš dešimtmetį jam suteiktas Lietuvos nusipelnusio meno veikėjo vardas, o 1991 metais jis tapo vienu iš pirmųjų nepriklausomos Lietuvos Nacionalinės premijos laureatų.

R. Požerskis surengė daug personalinių parodų Lietuvoje ir užsienyje: Austrijoje, Vokietijoje, Jungtinėse Amerikos Valstijose, Čekijoje ir kitur, (mukelta į 7 psl.)

Romualdas Požerskis. Vasara

NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY
SENTRY REALTY, INC. 33 E. Railroad Ave., Jamesburg, NJ 08831. Tel.: (732) 521-1611. FAX 732-521-0034. Jei norite pirkti namą, žemės plotą, komercinį pastatą ar nuomotį namą puikioje Centrinėje New Jersey dalyje, maloniai kviečiame kreiptis į NJ Licensed Real Estate agentę ZINERĄ A. MACYS (kalba lietuviškai). Namų tel.: (732) 521-5556 arba (732) 521-1916. Centrinė New Jersey dalis yra puiki vieta gyventi tiek jaunuoms šeimoms, tiek pensininkams. Geros mokyklos. Patogus susisiekimas su prekybos centrais ir darbais. Gerai žinomos pensininkų namų bendruomenės.

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2628.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamentą paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekilnojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčių (tax) mokėjimu. Advokatas dirba Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. E-mail: jstrimaitis@aol.com Tel.: 860 651-0261. Fax 860 651-8376.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laido tuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamas garbingos laido tuves. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujojo vietoje - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas pirmadieniais 9:30-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979. E-mail: laisvesziburys@aol.com

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA ir jos spaudą paremkime dabar: pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-

per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282 ; 326-3150
- TAI MŪSŲ VIENINTELĖ VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALĖ -

+

KVEČAS
JONAS
1933-1976

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$45.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožūra

In memoriam JONAS PAJAUJIS

Iš gyvenimo pasitraukė žinomas Lietuvos rezistentas, visuomenės veikėjas, garsus Švedijos architektas, architektūros istorikas ir rekonstruktorius Jonas Pajaujis. Ilgas ir prasmingas buvo šio žmogaus kelias, svarbūs ir išliekamą vertę turintys darbai. Išaugęs Lietuvos nepriklausomybės sėmė išvarkėse J. Pajaujis visą laiką turėjo ir išsaugojo ne tik pasiaukojimo Lietuvai dvasią, bet ir atsakomybę už tautos likimą okupacijų metais. Visą savo gyvenimą, nors ir daugelį metų būdamas toli nuo savo Tėvynės, Jis dirbo ir aukojosi Lietuvai.

J. Pajaujis gimė 1920 m. sausio 6 d. Zubrių kaime, Raudenio (vėliau Kalvarijos) valsčiuje, Marijampolės apskrityje, pasiturinčio ūkininko šeimoje. 1926-1930 m. J. Pajaujis mokėsi Nemunaičio pradinėje mokykloje, vėliau, 1930 - 1938 m. Marijampolės Rygiškių Jono gimnazijoje. 1938 pradėjo studijuoti Kauno Vytauto Didžiojo Universitete Technikos fakultete statybą, o nuo 1940 iki 1944 m., to paties universiteto Statybos fakultete, architektūrą. Nuo pat gimnazijos laikų priklausė ateitininkų organizacijai, nuo 1938 m. buvo ateitininkų technikos korporacijos "Grandis" narys, 1942 - 1943 m. studentų ateitininkų sąjungos pirmininkas.

Gilus patriotizmas sunkiais Lietuvai laikais atvedė J. Pajaujį į rezistentų gretas, kur prabėgo jo neramios, pilnos pavojaus jaunystės dienos. 1940 m. Sovietų Sąjungai okupavus Lietuvą, J. Pajaujis nedvejodamas įsijungė į Lietuvos aktyvistų frontą ir vadovavo antisovietinio Tautos sukilimo organizavimui Suvalkijos krašte.

Nacių okupacijos metais J. Pajaujis toliau tęsė rezistentinę veiklą Lietuvos fronte, organizuodamas antinacinio pogrindžio spaudos leidimą bei platinimą.

1944 m. gegužės 14 d. J. Pajaujis už antinacinę veiklą vokiečių saugumo buvo suimtas ir ištremtas į Štuthofio koncentracijos stovyklą, kur išbuvo iki karo pabaigos. Iš kentėjęs mirties lagerio kančias J. Pajaujis vos nežuvo pačioje karo pabaigoje. Kai 1945 m. balandį Raudonoji armija priartėjo prie Štuthofio, stovyklos kaliniai buvo skubiai evakuoti. Naciai kalinius grūdė į baržas, kurios buvo plukdomos į jūrą ir ten sprogdomos. J. Pajaujui

ir dar didelei grupei kalinių pavyko nukirsti baržos lynus ir nudreifuoti link kranto. Ten juos paėmė vokiečių jūreiviai, bet už pabėgimą sušaudė kas aštuntą kalinį. Laimei, kitą dieną visus kalinius išgelbėjo anglų kareiviai.

1945 m. gegužės 20 d. išvaduotas iš nelaisvės, J. Pajaujis netrukus apsigyveno Švedijoje ir ten iš karto aktyviai įsijungė į čia jau esančių lietuvių visuomeninį, kultūrinį ir politinį gyvenimą. Gyvendamas Eskilstunoje jis prisidėjo prie šio miesto lietuvių organizacijos įkūrimo, tapo jos sekretoriumi. 1947 m. buvo išrinktas į naujai įkurtos Švedijos lietuvių draugijos valdybą, o vėliau, nuo 1951 m., tapo šios draugijos pirmininku. Tais pačiais metais šią draugiją reorganizavus į Švedijos lietuvių bendruomenę, jis tapo pirmuoju jos pirmininku ir šiose pareigose išbuvo iki 1972 metų. 1946 - 1949 m. J. Pajaujis buvo visuomeninio-kultūrinio žurnalo "Pragiedruliai" techniniu redaktoriumi, vienu iš šio leidinio bendraautoriumi (straipsnius pasirašinėjo Mykolas Liepos slapyvardžiu).

Vėliau J. Pajaujis aktyviai bendradarbiavo su JAV leidžiamu dienraščiu "Draugas" ir Kanadoje leidžiamu savaitraščiu "Tėviškės žiburiai"; daug rašė į Gotlande leidžiamus laikraščius "Gotlands allehand" bei "Gotlanningen".

J. Pajaujis aktyviai dalyvavo ir Švedijos baltiečių organizacijų veikloje. Nuo 1947 m. buvo Baltijos humanistinės sąjungos (Baltiska Humanistis-

ka Forbundet) valdybos nariu, nuo 1958 m. Baltų komiteto nariu. Drauge su estų ir latvių atstovais, J. Pajaujis įkūrė Baltų bendradarbiavimo Švedijoje organizaciją (Baltiska sammarbetutskottet i Sverige), kuri buvo savarankišku, JAV veikiančios organizacijos "Baltic World Conference" (Pasaulio pabaltiečių bendradarbiavimas), padaliniu.

J. Pajaujis gyvendamas Švedijoje atliko ir labai svarbų vaidmenį nustatant bei palaikant ryšį tarp užsienio lietuvių rezistencinių organizacijų ir kovojančio krašto partizanų. 1948 m. jis padėjo į Švediją prasiveržusiam Lietuvos partizanų atstovui Juozui Lukšai užmegzti ryšius su svarbiausiais lietuvių išeivių rezistencijos vadais, pagelbėjo jam Badene spręsti atstovavimo rezistencijai išeivijoje ir Lietuvoje klausimą. 1949 m. bendro demokratinio pasipriešinimo sąjūdžio prezidento specialaus įgaliojimo Juozo Lukšos - Skrajūno pavedimu, J. Pajaujui - Janoniui buvo pavesta palaikyti ryšius su Vyriausiuoju Lietuvos išlaisvinimo komitetu ir kitomis baltų rezistencinėmis grupėmis Vakaruose. J. Pajaujį ir J. Lukšą siejo artimi bei draugiški ryšiai, užsimezgę dar pirmos sovietinės okupacijos metais. Ir tik likimas sukludė J. Pajaujį, kaip ir J. Lukšą, nelegaliai grįžti į Lietuvą ir įsijungti į partizaninę kovą.

Nepavykus išvykti į Tėvynę ir ypač po to, kai tragiškai žuvo J. Lukša, J. Pajaujis visą savo likusį gyvenimą liko ištikimas savo bendražygio darbų tęsėjas

ir jo atminimo puoselėtojas. Liūdna, bet simboliška, kad ir iš gyvenimo jie išėjo nors ir skirtingu laiku bei aplinkybėmis, bet tą pačią dieną - rugsėjo ketvirtąją.

1989 m. J. Pajaujis daug prisidėjo prie 36-sios Europos lietuvių studijų savaitės organizavimo Gotlando saloje. Šioje studijų savaitėje be gausaus būrio išeivijos lietuvių pirmą kartą dalyvavo ir atstovai iš Lietuvos, kurie, drauge su kitais, pasirašė komunikatą, kuriame buvo skelbiama, kad "visų pasaulio lietuvių tikslas yra nepriklausomos Lietuvos atkūrimas".

Gyvendamas Stokholme J. Pajaujis dirbo architektu įvairiuose valstybiniuose ir privačiuose architektų biuruose. Jo suprojektuotų pastatų (mokyklų, ligoninių, bankų) galima surasti daugelyje Švedijos miestų. Katrineholme J. Pajaujis sukūrė generalinį šio 40 tūkstančių gyventojų miesto planą. Stokholme, pačiame miesto centre suprojektavo išpūdingą prekybinį centrą "Šieno turgus" (Hotorg) ir kt. J. Pajaujo vadovaujamas architektų kolektyvas Stokholme suprojektavo Draudimo bendrovės rūmus (Folk-sam), kurie užima pustrečio hektaro plotą.

Persikėlęs gyventi į Gotlando salą J. Pajaujis rekonstravo Visbio pilį ir devynias bažnyčias: Šv. Dvasios, Šv. Trejybės, Šv. Jurgio, Šv. Marijos (katedra) ir kt. Beveik trejus metus J. Pajaujis paskyrė visiškai sugriautos XII a. Skonės bažnyčios rekonstrukcijai ir statybai.

Gyvendamas Gotlande, J. Pajaujis Gimso mieste esančiame Stokholmo Universiteto filiale bei Hemsės liaudies universitete skaitė paskaitas apie Lie-

**JAV
Konstitucijos
gimtadienį
minint**

Jungtinėse Valstijose rugsėjo 17 d. bent valdiškieji pastatai buvo papuošti vėliavomis. Federalinė vyriausybė, o taip pat atskirų valstijų vyriausybės bei miestai, organizacijos mini tą dieną. JAV prezidentas paskelbė rugsėjo 17 d. pilietybės dieną ir pradžia

konstitucijos savaitės, kuri baigiasi rugsėjo 23 d.

Prezidentas savo proklamacijoje mini, kad JAV konstitucija simbolizuoja žmonių teisę patiemis valdytis. Konstitucija, kuria remiasi šio krašto valdžia, nebuvo sukurta vieno įkvėpimo šūoru. Kaip prezidentas savo pareiškime pabrėžia, tai buvo "už laisvę, teisingumą, lygybę ir žmogaus vertingumo pripažinimą ilgų kovų viršūnė".

JAV konstitucija pasirašyta 1987 m. rugsėjo 17 d. Tai dienai paminėti ir pilietybės pareigoms bei teisėms įsisąmoninti 1952 m. vasario 29 d. Kongresas bendra rezoliucija rugsėjo 17 dieną pavadino pilietybės dieną. 1956 m. rugpjūčio 2 d. bendra rezoliucija Kongresas pageidavo, kad kiekvienais metais JAV prezidentas ta dieną prasidedančią savaitę paskelbtų konstitucijos savaitę.

Konstitucija ir jos teisingumo, laisvės ir bendros gerovės idealai - primena prezidento proklamacija - privalo rasti palankaus atgarsio visuose piliečiuose, nežiūrint jų etnografinės kilmės. Šių idealų puoselėjimas ir gynimas prieš bendrą priešą ypatingai naujesiems piliečiams gali tapti egzistencinės svarbos klausimu.

Amerika laikoma dėl tautinės ar religinės laisvės persekiojamųjų priebėga. Ji taip pat patraukė ir priglaudė žmones, kurie bėgo nuo vargo ir ieškojo geresnio gyvenimo.

Panašių motyvų skatinami, šiame krašte susitelkę ir tie žmonės, kurie kūrė šios šalies konstituciją. Susitelkę iš įvairių kraštų, buvo ir praktiškai patyrę, ką reiškia, kai nesi saugus dėl savo gyvybės, nesi laisvas, neturi bėgti trūkinio tos laimės, kurios ir šiame pasaulyje dar galima pasiekti. Sutardami, iškilmingai laisvės deklaracijon įrašė, kad anie blogiai nebeapsikartos: nebus prievartos žmogui, nebus trukdoma jam laisvai kurti savo laimę, nebus draudžiama kitam to paties siekti.

JAV tuo keliu ejo nuo pat pradžių ir toliau juo tebeina. Nors ir čia rasime trūkumų - jų gi visur pasitaiko, - bet ir patenkintų žmonių čia rasime daugiausia.

Konstitucija apsaugoja asmenis ir įsitikinimų laisvę. Šiame krašte pilniausiai užtikrintos tikėjimo, žodžio, spaudos, kritikos ir veikimo laisvės. Bet JAV neapsiriboja tų laisvių vykdymu tik savo viduje. Šiandien JAV yra su visu pasauliu glaudžiai susijusios, nes visų kraštų buitis yra susisukusi į vieną kamuolį. Atskirtis nebeįmanoma. Amerika jau nebegali išsaugoti savo laisvę, nesirūpinama kitų kraštų laisve ar net jų išlaisvinimu.

Suprantama tad Amerikon suplaukusių ir jos pilietybę turinčių žmonių dvejopa pareiga:

- lojaliai vykdyti konstitucijos numatytas pareigas šiam kraštui;
- aktyviai prisidėti, kad šioje konstitucijoje minimomis žmogaus teisėmis bei laisvėmis galėtų naudotis žmonės ir kituose kraštuose, rūpintis pirmiausia tais kraštais, iš kurių jie ar jų tėvai yra kilę.

Juodkrantės miškas

Kagėbistų apsuptyje Lietuvoje, 1986 m.

JUOZAS KOJELIS

6

(pradžia nr. 31)

Truputį pasimeldęs atsistojau ir stebėjau žmones. Prie grotelių klūpojo vyresnio amžiaus moterys ir pusamžis, tamsoko gymio ir tamsiais rūbais vyras. Kol aš ten buvau, niekas koplyčion neįėjo nei iš jos išėjo. Stebėjau, kaip vyras įsmeigęs akis į stebuklingą paveikslą nuoširdžiai meldėsi. Už kokių 10 minučių jis persižegnojo ir išėjo. Spontaniškai aš, net nepriklaupęs, išskubėjau paskui jį, pasivijau lipantį žemyn laiptais ir užkalbinau:

- Dovanokite, jūs esate kunigas?
- Jis žiūrėjo į mane ir nieko nesakė. Aš tęsiau:
- Aš manau, kad jūs esate kunigas. Aš esu iš Amerikos, atvykęs prieš kelias dienas. Mes norime Katalikų Bažnyčiai padėti. Galite patikėti.
- Taip, aš esu kunigas, - pasakė.
- Prieš man išvykstant iš Amerikos, pasklido žinia, kad LKB Kronika išaiškinta, redaktoriai areštuoti.
- Netiesa. Paskutiniu metu pas įtariamuosius buvo daromos kratos, bet nė vienas neareštuotas. Kokių įkalčių nerasta.
- Vakar vakare viešbutyje prie manęs priėjo vienas truputį pažįstamas kunigas ir įspėjo, kad išeiviai neremtų Lietuvos kunigų ekstremistų, nes jie kenkia Katalikų Bažnyčiai. Bažnyčia laimėtų, jei su valdžia nekovotų, - tęsiau pokalbį.
- Jeigu nebūtų buvę vadinamų kunigų ekstremistų, tai Lietuvos Bažnyčia seniai būtų sunaikinta, - rinkdamas žodžius pasakė ir pridėjo: - Bet nesmerkite ir tų, kurie tyliai tarnauja Bažnyčiai.

Dar kažko paklausiau ir laiptais nubėgau žemyn. Neiėjau pro

"Truputį pasimeldęs, atsistojau ir stebėjau žmones."

tas pačias duris į Aušros Vartų gatvę, bet perėjau per Šv. Terešės bažnyčią ir išėjau kitoje pusėje. Žinojau, kad mano pokalbio su nepažįstamu kunigu niekas nematė. Nepažįstamo kunigo žodžius patvirtino mano jaunystės draugas, 1941 m. birželio 23 d. paskelbtas Laikinosios Lietuvos vyriausybės vidaus reikalų ministras ir sovietų lageriuose iškalėjęs 18 metų Vladas Nasevičius.

Susitikimas su Vladu Nasevičiumi

Su Vladu Nasevičiumi paskutinį kartą matėmės 1941 m. birželio 16 d. ir vėl susitikome 1986 m. birželio 16 d. Keliaudamas į Lietuvą, turėjau jo adresą. Iš vieno Antakalnio g-vės pašto pasiunčiau jam telegramą į Kaišiadoris, kad atvyktų pasimatyti. "Suvestinėje" pasakyta, kad KGB painformavo "draugė Svetinską". Ne tik KGB painformavo, bet ir mane bjauriai daryta lietuvių kalba aprėkė, kad adresą rašiau ne sovietiška tvarka - miestas, gatvė, pavardė, bet priešinga. Telegrama adresatą pasiekė ir Nasevičius su sūnumis atvyko.

Sutartą valandą nusileidau iš kambario į vestibulį. Ar pažinsiu? Turėčiau! Prisiminiau Vlado 1982 m. rašto laiško žodžius: "Kuo didžiuojamės, dėl ko stūgavo jaunos širdys, pareigingos, jaunystės metais, tuos sieja ir nūdien, riša ir riš - įpareigoja iki paskutinio atodūsio".

Pradėjau jo žvalgytis. Vienoje salės pusėje nepastebėjau nieko. Perėjau į kitą pusę, kur buvo mažiau žmonių. Netoli lango stovėjo ilga, žila barzda žmogus ir ramiai stebėjo minią. Mūsų akys susitiko. Pradėjome artėti vienas prie antro. Tada jis iškėlė rankas į viršų ir pasakė: "Juozai, man Dievas buvo geras, kad dar gyvam leido tave pamatyti". Nasevičius, kuris KGB "išaiškinime" nr. 915 vadinamas "statybų valdybos nr. 1 darbininku" (iš tikro buvo jau pensininkas), atrodė išsekęs, lėtų judesių ir kalbos. Tik akys tos pačios kaip jaunystėje - aštrios, beveik perveriančios.

(nukelta į 4 psl.)

■ Europos Sąjunga (ES) rugsėjo 18 d. kritikavo Baltarusijos vyriausybę, kad prieš metus dingęs opozicijos politikas Viktor Gončiar iki šiol nerastas. "Europos Sąjunga kelis kartus ragino Baltarusijos valdžią imtis visų būtinų priemonių, kad būtų išaiškinti šis ir į jį panašūs dingimai", sakoma Paryžiuje paskelbtame ES pareiškime.

■ Netrukus po iškilmingo Olimpinių žaidynių atidarymo prezidentas Juan Antonio Samaranch patyrė skaudžią asmeninę tragediją: rugsėjo 16 d. Ispanijoje po sunkios ligos mirė jo žmona. 67 metų Maria Teresa Salisachs-Rowe, kuriai, anot pranešimų, buvo nustatytas vėžys, rugsėjo 16 d., likus vos kelioms valandoms iki J. A. Samarancho grįžimo, mirė Katalonijos sostinėje Barselonoje. "Ji buvo nuostabi moteris. Aš ją ne tik mylėjau, aš ją dievinau", žurnalistas Barselonoje atvirai kalbėjo sukrėstas J. A. Samaranch.

■ Peru prezidento Alberto Fujimori netikėtas sprendimas sušaukti naujus rinkimus ir pasitraukti po 10 metų autoritarinio valdymo sukėlė šalyje netikrumą dėl ateities. Daugelis spėlioja, kaip pasielgs įtakingi kariškiai. Rugsėjo 17 d. Limoje pasklido gandai, kas A. Fujimori taip apsisprendė dėl aukščiausių karininkų pasipriešinimo, kuris kilo prezidentui pasakius, jog jis "deaktyvuos" Nacionalinę žvalgybos tarnybą (NŽT).

■ JAV gynybos sekretorius William Cohen rugsėjo 18 d. išpėjo Džakartą, kad ji gali netekti tarptautinės pagalbos savo ekonomikai atkurti, jeigu nesutrams Vakarų Timore veikiančių proindoneziškų ginkluotų grupuočių.

■ Jordanijos Valstybinio saugumo teismas pirmadienį nuteisė mirti 6 musulmonų kovotojus, susijusius su Saudo Arabijos disidentu Osama bin Laden. Nuteistieji, kurių keturi yra laisvėje, kaltinti rengę išpuolius prieš Izraelį ir JAV praadus Jordanijoje praėjusį gruodį, tai pat - neteisėtu ginklų ir sprogmenų laikymu bei priklausymu O. bin Laden grupuotei.

In memoriam JONAS PAJAUJIS

(atkelta iš 3 psl.)
tuva, jos istoriją.

Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę J. Pajaujis aktyviai įsijungė į Lietuvos atkūrimo ir nepriklausomybės įtvirtinimo darbus, dažnai Lietuvoje susitikdavo ir bendraudavo su valstybės vadovais, dešiniųjų ir krikščioniškų pažiūrų politikais. Deja, kartais jis pasijusdavo čia niekam nereikalingas. Labai jautriai išgyveno ir nerimavo dėl Lietuvos vidaus bei užsienio politikos netolygumo, socialinės nelygybės didėjimo, kitų negerovių. Su dideliu liūdesiu kalbėjo apie menką valdžios rūpestį Lietuvos kaimu, jaunimu, švietimu... Kartą atsitiktinai, dėl ligos, atsidūręs vienoje iš Kauno ligoninių, jis vėliau dar ilgai su pasibaisėjimu kalbėjo apie menką Lietuvos ligoninių materialinį stovį ir techninį aprūpinimą. Dėl visų šių negerovių J. Pajaujis negailėjo kritikos ir aukštiesiems ar net aukščiausiems valstybės vadovams.

Labai pergyveno J. Pajaujis ir dėl Lietuvos istorijos faktų iš-

kraipymo, falsifikavimo. Jo dėka galutinai buvo viešai demaskuota partizanų išdaviko J. Kuksausko provokacinė veikla. Nepaprastai jis pergyveno ir dėl Lietuvos išleistas knygos apie J. Deksnį faktų interpretavimo. Šią knygą jis vadino aukščiausio laipsnio "politine prostitucija".

Nuo 1994 m. J. Pajaujis kiekvieną kartą atvažiuodamas į Lietuvą surasdavo laiko apsilankyti Garliavoje, Juozo Lukšos-Daumanto gimnazijoje. Čia jis bendraudavo su gimnazistais, mokytojais, dalyvaudavo gimnazijos šventėse, kituose renginiuose.

Kaip ir daugelis išeivių lietuvių, J. Pajaujis norėjo susigrąžinti savo tėvų turėtą žemę, turėjo viltį ją padovanoti tikrai norintiems ją dirbti žmonėms arba vaikų namams. Tačiau jo pastangos, deja, buvo bevaisės ir svajonės liko neįgyvendintos...

Jį pažinojusį žmonių atmintyje J. Pajaujis, draugų dar vadintas Jonikiu, išliko nuoširdus, draugiškas, kuklus ir

nepaprastai principingas. Gyvendamas atokioje Gotlando salos vietovėje jis nemažai laiko skirdavo savo jaunystės pomėgiams - medžioklei, žvejybai, grybų, uogų rinkimui. Nepaprastai džiaugdavosi ir draugų bei svečių iš Lietuvos apsilankymais. J. Pajaujis nemėgo pernelyg didelio jo veiklos praeityje sureikšminimo, didelio praeities kovotojų - "vaikščiotojų stabų" garbinimo ir juo labiau jo asmens iškėlimo. Jis visuomet stengėsi pabrėžti, kad tai ką jis darė, darė ne dėl garbės ar privilegijų, o tik iš pareigos ir meilės Tėvynei. Nemėgdavo J. Pajaujis ir kai jo bičiuliai kreipdavosi į jį kreipiniu "Jūs", neleidavo, kad jam būtų sakoma "pone".

Apie nepaprastą J. Pajaujo asmens didybę byloja netikėti, bet nepaprastai reikšmingi jo poelgiai. Vieno iš paskutiniųjų ilgesnių savo apsilankymų Lietuvoje metu (1998 m.), J. Pajaujis lankė visus dar gyvus savo bičiulius. Tada jis susitiko su diplomatu dr. St. Bačkiumi, A. Lukša, V. Bražėnu (iš JAV), kitais savo ateitininkiškos jaunystės ir kovų draugais. Viena iš labiausiai visiems ne-

traičių ministrų vadinami arba Deleguotais ministrais arba Valstybės ministrais. Dabar eikime prie Prancūzijos skaičių: iš 15 ministerijoms vadovaujančių "tikrų" ministrų, komunistų partijos narių yra du: Monsieur Jean-Claude Gayssot ir Madame Marie-George Buffet. Skaičiuojant nuošimčiais, išeitų 13%, t.y. dar tolokai iki rektoriaus pavyzdžiu nurodytos pusės, t.y. apie 50%. Antraeilėse ministerijose radau du ministrus: Michael Duffour ir Michel Demessine. Imant bendrai, iš 32 ministrų vadinamų pareigūnų, yra 4 komunistai, tad tas 13 nuošimčių nesikeičia. Tai kas čia per žmonių įtikinėjimas ir apskaičiavimas. Pone Rektoriau?

Teiravausi ir kitose ambasadose, tyrinėčiau komunistų skaičių Anglijos, Belgijos, Italijos ir Vokietijos vyriausybėse. Tikrintuose kraštuose kone su žiburiu radau vieną komunistą Italijos vyriausybėje, kuriam gal net to Lietuvos kryžiaus karo nereikia.

Šių metų rugpjūčio 25 d. Amerikoje leidžiamame "Drauge" tilpo ilgas, gan platus pasikalbėjimas su rektoriumi Pavilioniu. Kaip žinia, metų pradžioje rektorius išeiviją "Respublikoje" smarkiai kritikavo ir net pravardžiavo gatvės žodžiais. Gerbiamas rektorius pa-

tuvoje.

Beveik prieš metus J. Pajaujis pakirto sunki ir nepagydoma liga. Pergvenęs sudėtingą operaciją J. Pajaujis nenustojo jam būdingo optimizmo ir jūmorio, toliau bendravo su savo bičiuliais Lietuvoje telefonu. Dar šį pavasarį jis savo namuose priėmė J. Lukšos brolių Antaną, dalijosi prisiminimais, konsultavo jį ir kuriamo vaidybinio filmo apie Daumantą autorius. Deja, šio filmo Jonas Pajaujis jau nepamatys. Neatvažiuos jis daugiau ir į Lietuvą. Sugrįš tik, į savo tėviškę, atsigulti gimtojoje Kalvarijoje šalia savo tėvų ir giminių.

Liko neužbaigti Jono Pajaujo darbai, nebaigti rašyti prisiminimai. Liko sukauptas unikalūs archyvas, laiškai, gausi liuanistinės ir rezistentinės tematikos biblioteka...

Šiandien sunku patikėti, kad didžiojo Lietuvos sūnaus Jono Pajaujo gyvybė staiga užgeso. Jo išėjimas Anapus buvo natūralus, bet nelauktas, todėl norisi tikėti, kad Jono Pajaujo šviesus atminimas ilgai išliks ne tik jo trijų sūnų ir vaikaitių širdyse, bet ir visų mūsų atmintyje.

V. Valiušaitis

Ieškau komunistų!

Antanas DUNDZILA

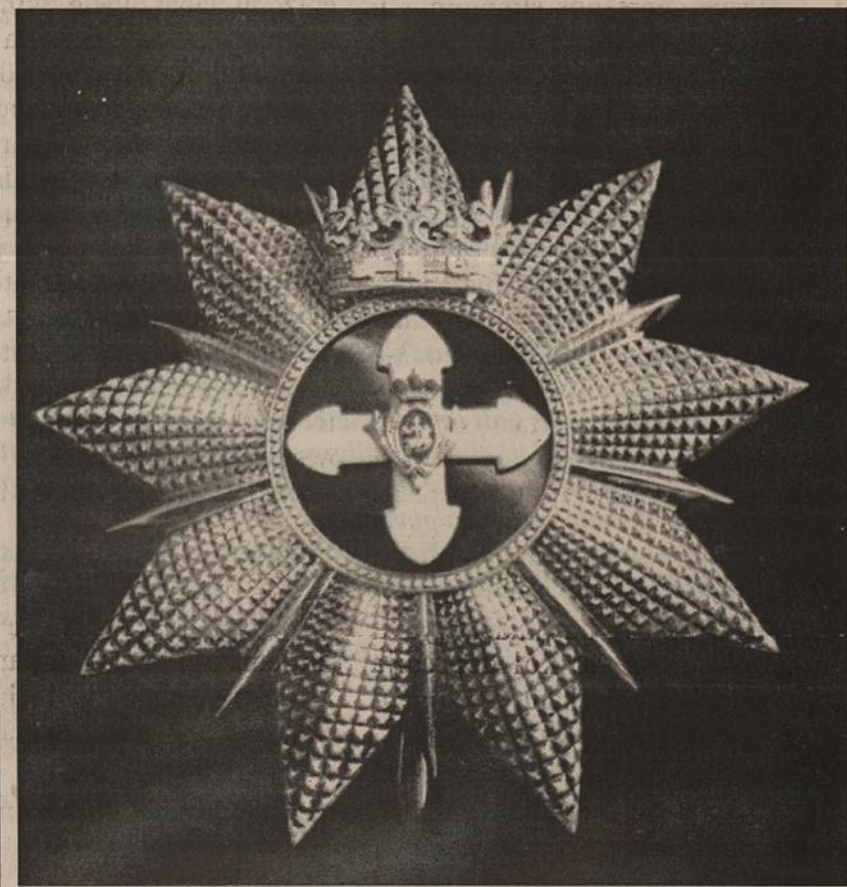
Rugpjūčio bėgyje pasitaikė proga kiek nuodugniau pasidomėti Vakarų Europos vyriausybų sudėtimi. Manau, kad mano smalsumo duomenys bus įdomūs ir skaitytojams. Reikalas užsimezgė spaudoje radus žymaus Lietuvos pareigūno, ne tik savo profesinėje srityje, bet ir visuomenėje dažnai žodžiu ar net veiksmu pasireiškiančio, Vilniaus Universiteto rektoriaus Rolando Pavilionio viešą pareiškimą.

Ryšium su birželio mėnesį Vilniuje vykusiu Komunistų įvertinimo kongresu, jo Magnificencija (taip Lietuvoje vadinami universitetų rektoriai) spaudai išsireiškė: "Galima skelbti tokius komunizmo pasmerkimo kongresus, bet nereikia užmiršti, kad Vakarų Europoje, pavyzdžiui, Prancūzijoje, pusė Vyriausybės yra komunistai. Tai ką, mes dabar skelbsime kryžiaus žygį prieš komunistus Vakarų Europoje ir varysime juos ten iš valdžios? Žmogus turi teisę pasirinkti ideologiją..." Šis pasisakymas birželio 23 d. buvo atspausdintas "Atgimime", o Amerikoje - liepos 11 d. "Dar-

bininke".

Pareiškimas apie taip išsiliėjusį komunistų tiesiog potvynį šių laikų Vakarų Europoje mane sudomino. Sekdamas pasaulinės politikos žinias, apie apčiuopiamus komunistų skaičius duomenų juk neužtikau. Lietuvos komunistai jau seniai persikrėstijo arba, Algirdo Brazausko žodžiais, komunistais buvo tik aplinkybių verčiami ir tik gera žmonės darė. O čia, žiūrėkite, rektorius kalba apie komunistus ir dar iš idėjos!

Gyvenant Amerikos sostinėje ir dar kartais paklaidžiojant kompiuteriniame internete, nėra sunku prisirinkti duomenų apie svetimas šalis. Tereikia - brrrrr - paskambinti telefonu į norimo krašto ambasadą ir tau tuoj pristato ministrų kabineto sudėtį arba nurodo interneto adresą su reikiama žiniomis. Išsukau prancūzų ambasados telefoną, o vėliau - interneto puslapį. Štai duomenys apie Prancūzijos vyriausybę: be ministro pirmininko vyriausybę sudaro 15 ministerijoms vadovaujančių ministrų ir dar 17 toms ministerijoms priklausančių ministro portfelį turinčių pareigūnų. Tie 17 an-

Taip atrodo Vytauto Didžiojo ordinas

V. Kapočiaus nuotr.

sikalbėjime išdėstė, kad, kaip laisvas žmogus, jis sugeba rašyti ir kaip mokslininkas, ir kaip tikromis aplinkybėmis kiek ypatingesnę stilių taikantis publicistas. "Sutikite, kad dažnai tiesiog būtina įdėti kur kas daugiau nei įprasta sarkazmo ar ironijos, aštresnio žodžio, kad pažadintum tuos, kurie vis dar miega ar apsimeta miegančiais,

negirdinčiais ir nesuvokiančiais patiemis gresiančio pavojaus." Savo išpuštais duomenimis apie komunistus rektorius pabudino mane iš gan saldaus miego apie save patį. Dar nenutariau, ar tai buvo "stilius", ar blefavimas publicistiniame pokeryje. Sutinku, kad neteisingi skaičiai yra pavojingi - ne tik skaitytojui, bet ir jų autoriui.

Kagėbistų apsuptyje Lietuvoje, 1986 m.

JUOZAS KOJELIS

6

(atkelta iš 3 psl.)

Studijų dienomis gyvenome netoli vienas antro. Su mano broliu Kostu studijavo tame pačiame fakultete. Pirmuoju bolševikmečiu jis buvo įtrauktas į pagrindinę Lietuvos Aktyvistų Fronto (LAF) veiklą. Prieš pat karą jis turėjo pasitarimams vykti į Kauną. Norėdamas tą kelionę nuslėpti nuo NKVD akių, dvi naktis slapstėsi mano parūpintoje vietoje ir Kauną pasiekė incognito. Iš Kauno į Vilnių grįžo šeštadienį, karo pradžios išvakarėse. Vilniaus geležinkelio stotyje seklių buvo atpažintas ir areštuotas. Už dviejų dienų, sukilimo vadas Levas Prapuolenis, skelbdamas Lietuvos nepriklausomybės atkūrimą ir sukiliminės vyriausybės sudėtį, Nasevičių paskelbė vidaus reikalų ministru. O jis jau buvo sovietų saugumo rankose. Jis papasakojo kaip viskas vyko ir kaip jis išliko gyvas. Neturėjome kur ramiai pasikalbėti. Man rūpėjo dabartinė Lietuvos padėtis. Dėl kunigų "ekstremistų" ir dėl "Kronikos" jis patvirtino sutikto kunigo žodžius. Vien Kaune įvyko 12 kratų. Taip pat kitur. Nieko nepešė. Apgailestavo, kad dalis kunigų sumaterialėję. Tokių nesą tarp "ekstremistų". "Katalikų pogrindžiui reikia pinigų, idealizmo užtenka", pabrėžė Vladas.

Paklausiau jo nuomonės dėl apsilankymo pas garsų rezistentą Povilą Šilą. Nepatarė, nes padėtis gan įtempta ir mane gali iš Lietuvos išvaryti.

"Jei Juozas atvyktų, tai pakedentume jaunystę", rašė man 1982 m. Vladas. Bet nebuvo laiko "pakedenti". Susitikome du kartus, aplankėme "dolerinę". Praėjus mėnesiui nuo mano apsilankymo,

Su jaunystės draugu Vladu Nasevičiumi. "Jei Juozas atvyktų, pakedentume jaunystę..."

Vladas mirė, nusinešdamas į kapus daug svarbių detalių, nes nebuvo nei laiko, nei sąlygų apie viską išsikalbėti.

... ir su kitais

Vieną dieną panorau aplankyti Vilniaus universitetą, kurį baigiau prieš pat Lietuvos okupaciją. Išėjome su seser anūku studentu Julium Keleru. Apžiūrėjome kiemus, ant sienos iš lauko pusės garsiuoju universiteto profesorių paveikslus, padarėme nuotraukų iš lauko pusės ir viduje. Studentų knygyne apžiūrėjau parduodamas knygas. Nusipirkau Vilniaus miesto planą ("suvestinėje" taip parašyta), ir tada mano gidas pasiūlė aplankyti mano

pažįstamą klasikinės filologijos profesorių Leoną Valkūną. Kabinete jo nebuvo, nes vyko egzaminai. Nuėjome prie tos auditorijos. Kol gidas įėjęs kalbėjosi su profesoriumi, aš pakalbinau egzaminu laukiančias kelias mergaites ir vieną vaiką. Jie labai nustebo, kad ir aš veik pusę šimtmečio čia esu stovėjęs ir tokius pat egzaminus laikęs. Mačiau, kokį išpuolį vien užsieniečio lietuvių apsilankymas jiems daro. Prof. Valkūnas sustabdė egzaminus, kad su manimi pasikalbėtų. Turėjome daug lotyniškų bendrų pažįstamų. Apie visus pakalbėjome. Politinės temos nepalietėme, bet apgailestavo, kai pasakiau, kad nebebus laiko vėl susitikti. Susipažinau su prof. Kazlausku. Jis atvirai kritikavo tenykštį gyvenimą ir ragino išeiviją aktyviau reikštis politiškai. Kitu atveju teko ilgiau pabendrauti su jaunu diplomantu Viktoru Makovecku, kuris parašė diplominį darbą apie Martin Heidegger filosofiją. Jis pasakojo, kaip ginčijosi su marksizmo kurso profesoriumi, atvirai nesimokė kaip nesąmonių, ir jo disidentizmas kurį laiką kliudė jam gauti diplomą. Buvo galima jausti, kad akademine visuomenė marksizmui visai nebetiki. Sistema laikosi tik prievartos dėka.

Ilgą pasikalbėjimą turėjau su rašytoju poetu Sigitu Geda, ačiū Juliiui Kelerui. Iš Amerikos buvau atsivežęs vaikų žaidimuose naudojamą rašymo priemonę, vadinamą "Magic Slate" (magiška grifelinė lentelė). Tai yra plokštė su pakeliamą plėvele. Rašai su pagaliuku ant plokštės, o pakėlus plėvelę, raštas išnyksta. Paėmiau kelis egzempliorius, jei Lietuvoje tektų kalbėtis raštu. Lietuvoje žmonės tikėjo, kad saugumiečiai sėdėdami automobiliuose gali klausytis namuose vykstančių pasikalbėjimų. Iš tikro, manau, kad negalėjo. Sekimo "suvestinėse" būtų apie tai kur nors paminėta. Bet pokalbiui su Geda naudojome "grifelinę lentelę", ne liežuvi, kai kitame kambaryje susirinkę svečiai per televiziją žiūrėjo "Žalgirio" futbolo rungtynes ir triukšmavo.

(bus daugiau)

Sveikatos kertė

Depresija

(pradžia 35 nr.)

Ką reikia daryti esant šiems simptomams?

Labai dažnai žmonės nesikreipia pagalbos, nes nesupranta, kaip tai svarbu, nepažįsta ligos simptomų, nedrįsta, kaltina save ar nežino, kad tai galima gydyti. Šeimos gydytojai, klinicianai ar sveikatos priežiūros įstaigos dažnai yra pirmoji grandis, į kurią žmonės kreipiasi pagalbos. Šie specialistai turi:

- nustatyti depresijos priežastį;
- gydyti depresiją;
- nusiųsti pas psichiatrą toliau tirti.

Tie, kurie neturi nuolatinio gydytojo, turi kreiptis į savo artimiausią gydymo įstaigą, psichiatrijos kliniką ar ligoninę. Universitetiniai medicinos centrai taip pat gydo depresijas.

Kaip padeda gydymas?

Gydymas sumažina skausmą ir depresijos sukeltą kančią. Sėkmingas gydymas pašalina visus depresijos simptomus ir sugrąžina į normalų gyvenimą. Kuo anksčiau pradeda gydyti depresiją, tuo greičiau pasijaučiama geriau. Kaip ir kitų ligų atvejais, uždelstą depresiją gydyti yra sunkiau.

Be gydymo didysis depresijos epizodas gali trukti 6-12 mėn. Gydant vaistais, dauguma žmonių pasijaučia geriau po 3-4 savaitių. Gydant tik psichoterapijos būdu, kartais užtrunka ilgiau.

Dauguma gydytų nuo depresijos žmonių pasijuto geriau ir grįžo į normalų gyvenimą po kelių savaitių.

Labai svarbu pradėti gydyti kuo anksčiau, kol depresija neuždelsta. Ieškant tinkamiausio, gali prireikti kelių gydymo kursų. Svarbu neišsigąsti, jeigu iš pradžių gydyti nepavyksta. Kiekvieno atveju gydymas veikia paciento naudai.

Kodėl depresiją būtina gydyti?

Tarp depresijos epizodų dauguma žmonių jaučiasi geriau arba būna visiškai sveiki (nėra simptomų). Kai kurie žmonės sugeba kovoti su depresija be gydymo, tačiau dauguma mano, kad tik aktyvus gydymas gali palengvinti skausmą ir kančią.

Depresiją gydyti svarbu, nes:

- ankstyvas gydymas gali sustabdyti depresijos perėjimą į sunkesnę arba lėtinę formą;
- depresijai būdingos mintys apie savižudybę, ir jei ji negydoma, tai didėja savižudybės rizika. Sėkmingai gydant, šios mintys dingsta;

- tarp epizodų 1 iš 4 žmonių dar jaučia keletą simptomų, kurie trukdo jo kasdinei veiklai.

Nesigydant yra didelė depresijos priepuolio pasikartojimo tikimybė. Kuo daugiau priepuolių pasireiškė, tuo didesnė tikimybė, kad jie pasikartos. Maždaug pusei žmonių, kuriems pasireiškė vienas priepuolis, būna ir antras. Negydant po dviejų epizodų, labai didelė tikimybė, kad bus ir trečias. Ketvirta priepuolio tikimybė sudaro 90%.

Sergant depresija, dažnai pats sau daug negali padėti; reikia kalbėtis su kitais žmonėmis, neužsidaryti savyje. Lengvą depresiją slopina vaistai iš jonažolės, bet poveikis būna tik po dviejų savaitių.

Jei pastebėjai sergant kitą žmogų, pamėgink įtikinti kreiptis į gydytoją. Depresyvūs žmonės yra sunkiai sukalbami, todėl reikėtų bendraujant su jais laikytis šių taisyklių:

- paguoda ir užuojauta nepadės;
- vengti tokių posakių kaip "kitiems irgi blogai" ir pan.;
- leisti jiems išsikalbėti;
- geriau papildomai klausinėti, o ne guosti;
- suteikti jiems pojūtį, kad jie patys sau gali padėti;
- nenuleisti niekais kalbų apie savižudybę.

Gėrimai

Saulėgrąžų gėrimas

0,5 stiklinės saulėgrąžų,
1,5 l vandens, medaus.

Saulėgrąžas pakepinkite (branduoliai neturi būti kartūs). Pakepintas išplaukite ir šlapias sumalkite. Po to užpilkite šaltu vandeniu ir ant mažos ugnies virkite. Kai užvirs, dar pavirkite 2 minutes, tuomet puodą nukel-

Migdolų pienas

100 g migdolų riešutų užpilkite karštu vandeniu ir 10-15 min. palaikykite. Po to nuplupkite odelę ir sumalkite. Tuomet užpilkite 2 stiklinėmis

šalto virto vandens, palaikykite pusę valandos ir perkoškite. Tirščių neišmeskite, juos galima įdėti į salotas arba taip suvalgyti.

VII-sios pasaulio lietuvių kalnų slidinėjimo varžybos

Kalifornijos lietuvių sporto klubas "Banga" rengia pasaulio lietuvių slidinėtojų suvažiavimą - iškyla 2001 m. kovo 24-30 dienomis Mammoth Mountain slidinėjimo kurorte, Kalifornijoje, JAV.

Lietuvos kalnų slidinėjimo federacijos ir ŠALFASS-gos pritarimu bei pavedimu, šios iškylų metu bus vykdomos VII-sios pasaulio lietuvių kalnų slidinėjimo varžybos, kurios numatomos 2001 m. kovo 28 d. Programoje - slalomo ir didžiojo slalomo rungtys įvairiose klasėse pagal dalyvių amžių. Klasių skaičius bei amžius bus nu-

statytas vėliau.

Visuotinis ŠALFASS-gos suvažiavimas, įvykęs 1999 m. lapkričio 13 d. Clevelande, pritarė šių varžybų vykdymui ir patvirtino LSK "Banga" kaip jų rengėją, bendradarbiaujant su ŠALFASS-gos slidinėjimo komitetu.

ŠALFASS-gos centro valdyba, iš savo pusės, tvirtina šių varžybų organizacinį komitetą, kuriam vadovauja Algirdas Šekas, 20291 Deervale Lane, Huntington Beach, CA 92646, USA. Telef.: 714-968-8124; fax: 805-527-4675; e-mail: ltksksummit2001@aol.com; website:

Visatoje skraido šuns kaulas?

JAV astronomai teigia, kad asteroidas Kleopatra 216 yra vienas iš neįprasciausių kada nors jų stebėtų objektų. Jis yra maždaug New Jersey miesto dydžio ir šuns kaulo formos. Tokia forma greičiausiai atsirado po stipraus dviejų astronominių kūnų susidūrimo, susijungus jų duženoms.

Kleopatra buvo pastebėta jau 1880 metais, tačiau iki šiol astronomai nežinojo tikslios jos formos. Tik nauju didžiuoju radijo teleskopu, esančiu Puerto Rike, pavyko apžiūrėti šį asteroidą atidžiau. NewsWire

www.lithuanianweb.com/skisummit

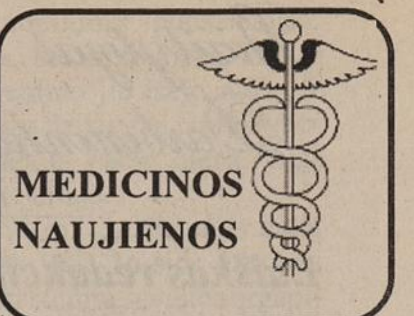
ŠALFASS-gos c.v-bos igaliotiniui prie org. k-to yra ŠALFASS slidinėjimo k-to vicepirmininkas ir JAV lietuvių slidinėtojų koordinatorius Vytenis Čiurlionis, 19755 Upper Terrace Drive, Euclid, OH 44117, USA. Tel.: 216-481-1525; faksas: 216-486-8804; e-mail: vcurlionis@msn.com

Dalyvauti kviečiami visi lietuvių kilmės slidinėjimo iš visų pasaulio kraštų. Dalyvių skaičius neapribotas.

Tolesnės informacijos bus nuolatos skelbiamos.

Norintys gauti daugiau informacijos kreipkitės į A. Šeką arba V. Čiurlionį.

ŠALFASS-gos centro valdyba

Per pastaruosius kelerius metus Lietuvoje gyvenančių lietuvių miego trukmė sumažėjo - beveik pusė mūsų kraštiečių miega trumpai ir nepakankamai. Lietuvos miego medicinos draugijos (LMMD) duomenimis, vidutiniškai lietuviai miega ne daugiau kaip 6 val. Draugijos prezidentė Vanda Liesienė teigia, kad tai vienas blogiausių rezultatų, palyginti su kitomis Europos šalimis. Pasak LMMD vadovės, „pastarieji autoįvykiai Europos keliuose, kurių viena iš priežasčių yra mieguistumas ir nuovargis, verčia atkreipti dėmesį į tokią Lietuvioje neįvardintą problemą kaip nemiga ir su ja susijusias pasekmes“.

Europoje atlikto tyrimo duomenimis, aplinkos faktoriai ir gyvenimo būdas turi didesnę įtaką vėžio išsivystymui, nei paveldimumas. Buvo ištirtos 44, 788 dvynių poros iš Vokietijos, Švedijos ir Suomijos. Mokslininkai priėjo prie išvadų, kad paveldėti genetiniai faktoriai daugeliui vėžio tipų yra ne tokie reikšmingi, kaip aplinkos įtaka. „Aplinkos faktoriai - tai visa, kas nesusieta su genetika, -

teigia tyrimą komentavęs genų epidemiologas Heather Spencer Fiegelson. - Svarbūs ne tik pesticidai, oro užterštumas ir kancerogenai maiste, tačiau ir gyvenimo būdas: tabako vartojimas, buvę infekcijos, treniruotumas, lytinis aktyvumas ir medikamentų vartojimas.“ Tyrimą atlikę mokslininkai tikisi, kad gauti rezultatai padės išsklaidyti klaidingą visuomenės nuomonę apie neišvengiamą paveldėjimo įtaką sveikatai. Jie nustatė, kad tik keliems vėžio tipams paveldėjimas yra neabejotinai reikšmingas - tai krūtys, tiesiosios žarnos ir prostatos vėžys. Šiuo tyrimu abejojančiai nurodo keletą trūkumų, kurie galėjo turėti įtakos rezultatams - pvz., neįvertinta tai, kad vienas iš dvynių susirgęs vėžiu, antrasis galėjo būti patikrintas anksčiau ir išvengti ligos paūmėjimo. Išvados tokios - turėdamas vėžiu sergančių giminių žmogus gali tiksliai keisti savo gyvenimo būdą ir nuolatos tikrinamas sveikatą išvengti klaidingos ligos.

Nuolatos matyti tik šviesiąją gyvenimo pusę yra itin kenksminga sveikatai. Tokią išvadą pateikė Amerikos psichologai. Dažnai šypsotis bei būti pakiliuos nuotaikos ne tik įkyri kitiems, bet gali sukelti ir sunkias ligas. Kaip paskelbta Amerikos psichologų asociacijos (APA) konferencijoje, žmonės turėtų patirti ir pesimizmą. Mokslininkai kritiškai vadinamąją pozityvių nuostatų tironiją - nuolat būtiną optimizmą, kurį perša verslo vadybininkai ir pačiam sau padėti mokantys guru. Dabar psichologai rekomenduoja nepelnitai pamirštą negatyvumo vertybę. „Neramu, kad nepaliekame žmonėms laiko jaustis blogai“, - sakė psichologė Barbara Held ir pridūrė, kad vertimas elgtis linksmai ir slėpti tikruosius jausmus žmonėms gali sukelti dar didesnę depresiją.

Kanados mokslininkai tvirtina, kad rūkaliai lengviau atsikratys savo žalingo įpročio, jei naudos žvynelinei (psoriazei) gydyti sukurtais vaistais. Edward Seller ir jo kolegos iš Toronto Universiteto seniai žinojo, kad tie žmonės, kurių kūne nikotinas skyla lėčiau, ne taip dažnai įpranta rūkyti.

Bitininkystės muziejus, Strėpeikiai, Ignalinos raj.

V. Kapočiaus nuotr.

Prasideda Lietuvos olimpiečių palydos

Rugpjūčio 4 d. Lietuvos tautinio olimpinio komiteto restorano "Penki žiedai" kiemelyje įvyko pirmoji Lietuvos olimpiečių palyda. Vilniuje buvo iškilmingai išlydėta Lietuvos plaukikų grupė su gydytoju ir dviem treneriais.

Pakeliui į Australiją jie sustojo JAV-jose ir čia Šiaurinės Arizonos sporto bazėje dvyk per dieną treniravosi iki rugpjūčio 28 d., rengdamiesi olimpiadai.

Į Kengūrų žemę lietuviai plaukikai atvyko rugpjūčio 29 d. ir pradžioje apsistojo New Castle mieste, kur treniravosi iki

rugsėjo 10 d. Tada jie išvyko į Sydney ir įsikūrė Olimpiniam kaimelyje. Lietuvos plaukimo rinktinę sudaro 6 plaukikai, kurių tarpe tik viena mergina. Tai Darius Grigalionis, JAV studijuojantis Arūnas Savickas, Minvydas Packevičius, Saulius Binevičius, Rolandas Gimbutis ir Jūratė Ladavičiūtė.

Reikia pažymėti, kad dailiosios lyties atstovėi Jūratei - dar tik penkiolika. Ji pati jauniausia Lietuvos olimpietė iki šiol. Ši plaukikė jau turi vieną olimpinį bronzos medalį, pelnytą ne suaugusiųjų, bet pernai Danijoje vykusiose jaunimo

olimpinėse varžybose.

Jos pagrindinės distancijos - 50 ir 100 m laisvu stiliumi. Jūratė plaukioja jau šešerius metus. Kuomet jai buvo 9 metai, ją į baseiną atvedė mama ir čia ji dabar kasdien "mirksta". Plaukikė nesigaili, kad negali daryti to, ką daro jos bendraamžiai, kurie lanko įvairias pramogas, turi iki valiai laiko. Ji visą vasarą praleido treniruotėse stovykloje ir tik savaitgaliais šiek tiek galėdavo atsipūsti.

Jūratė sako, kad geriausiai atsipalaiduoja ir "atsijungia" nuo viso pasaulio klausydama muzikos. Ed. Šulaitis

Sabonis pajūryje pasigenda tualetų

Nors Lietuvos krepšinio pažiba Arvydas Sabonis pareiškė, kad nedalyvaus Lietuvos olimpinėje krepšinio komandoje, tačiau apie šį sporto vyrą dažnai rašo Lietuvos spauda. Žinoma, nebūtinai viskas, kas rašoma, liečia krepšinį.

Štai Klaipėdoje išeinančiame "Vakarų ekspreso" dienraštyje rugpjūčio 19 d. laidoje aprašomas ten taip vadinamo "Sabonis" vizitas Palangoje, kur mūsų milžinas dažnokai atvyksta pavišėti savo viešbutyje: "Pušų paunksmė". Neseniai čia viešėdamas garsusis krepšinininkas susitiko su Palangos miesto meru

Raimundu Pilaičiu ir aptarė dviejų naujų lauko krepšinio aikštelių statybą tame mieste. Pasak miesto mero, poilsiautojams pramogų ir užsiėmimų labai trūksta, todėl norima sudaryti sąlygas krepšinį mėgstantiems tautiečiams pažaisiti krepšinį. Palangoje Arvydas prisipažino, kad Lietuvoje iš sirgalių pusės jis susilaukia daugiau dėmesio negu užsienyje. Dažnas praeivis prašo autografų. "Na, ką su jais padarysi. Tenka rašyti", - be didesnio džiaugsmo teigia krepšinio žvaigždė.

Kalbėdamas su žurnaliste, Sabas kiek išlieja nepasitenki-

nimą žiniasklaidos atstovais, nežiūrint kur jie būtų - už Atlanto ar Lietuvoje. Krepšinio milžinas pasipiktinęs klausia: kada žurnalistas ką nors gero parašys? Taip pat jis labai pasigenda žmonių, kurie gatvėje šypsojasi, nemažiau jį erzina, kad Palangos pajūryje nėra tualetų.

Į Palangą Arvydas dažniausiai atvyksta su visa savo gausia šeima. Tik labai pergyvena, kada gatvėje tautiečiai jį stabdo, pirštais rodo, visokias replikas mėtė. Kai kurie priėję net kviečia pasimatuoti. Bet - rugsėjo 9 d. jis jau grįžta į Ameriką... Ed. Šulaitis

JAV LB Kultūros Taryba skelbia:

RUGSĖJIS - SPAUDOS MĖNUO

Papiginta metinė prenumerata
na u j i e m s skaitytojams:

DARBININKAS\$25.00 (vietoje \$45.)
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

DIRVA\$25.00 (vietoje \$35.)
P.O. Box 19191
Cleveland, OH 44119-0191

DRAUGAS\$65.00 (vietoje \$100.)
4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629

EGLUTĖ\$10.00 (vietoje \$15.)
13648 Kickapoo Trail
Lockport, IL 60441

LIETUVIŲ BALSAS\$20.00 (vietoje \$30.)
2624 W. 71st St.
Chicago, IL 60629

PASAULIO LIETUVIS\$10.00 (vietoje \$20.)
14911 127th St.
Lemont, IL 60439

PENSININKAS\$10.00 (vietoje \$15.)
2711 W. 71st St.
Chicago, IL 60629

BRIDGES\$15.00 (vietoje \$18.)
1927 W. Boulevard
Racine, WI 53403

LITUANUS\$8.00 (vietoje \$10.)
1501 E. So. Indiana Ave.
Chicago, IL 60605

JAV LB Kultūros Taryba, padedant Lietuvių Fondui, nuo rugsėjo 1 iki gruodžio 31 d. skelbia spaudos vą. Kviečiame atkreipti dėmesį į suteikiamus papiginius naujienoms skaitytojams ir pasinaudoti šia proga. Spauda yra tautos ir išsilavinimo gyvybė. Pasirinkite mėgiamausią lietuvišką laikraštį, kuris yra ir puiki dovana bet kuria proga.

Pastaba: Norint pasinaudoti papiginimu, kreiptis reikia į kiekvieną laikraštį ar žurnalą atskirai.

Marija Remienė,

JAV LB Kultūros Tarybos pirmininkė

Skaitytojai rašo "Darbininkui"

Laiškas redakcijai

Atkreipiu laikraščio skaitytojų dėmesį, kad iš Lietuvos atvykusi žurnalistė Audronė Škiudaitė, įsitvirtinusi *Draugo* dienraštyje, pateikia tendencingą, Lietuvos krikščioniškos demokratams kenksmingą informaciją. Tai ji anksčiau darė *Apžvalgoje* ir *Tėvynės Sarge*. Būdama patyrusi žurnalistė, savo "priešų" atvirai nepuola, bet kelia į padanges LKDP priešus. Antai *Draugo* liepos 19 d. numeryje labai patraukliai pristato tris modernių krikščionių demokratų vadovus - Vytautą Bogušį, Egidijų Vareikį ir Artūrą Vazbį. Paslėpta jos mintis aiški: štai kokias asmenybes atstūmė LKDP! Iš tikrųjų niekas jų neatstūmė, jie patys savanoriškai atsiskyrė. Mes turėjome viltį juos susigrąžinti iki to momento, kada "modernieji" (moderni tik jų retorika, o ne darbai) nuejo su kairiųjų ideologijų partijomis. A. Škiudaitė stengiasi pateisinti tokį elgesį. Bet juk tai iš tikrųjų perėjimas į kitą barikadų pusę. Jokie samprotavimai, jokia gražbylostė to pateisinti negali. Aiškus posūkis krikščioniškosios ideologijos išdavystės linkme. Taigi dabar "moderniuosius" susigrąžinti bus labai sunku. Rinkiminės kampanijos metu mes stengsimės jų visai neliesti, žinoma, jeigu nepradės mūsų plūsti, o tai įmanoma turint galvoje ankstesnį jų elgesį.

Mieli tautiečiai, būkite atsargūs ir kritiškai vertinkite žurnalistės iš Lietuvos rašinius. Juose nemaža nuodų.

Zigmas Zinkevičius,
LKDP pirmininkas
Vilnius

Citatų klastotojai

Šių metų rugpjūčio 11 d. *Darbininke*, "Skaitytojai rašo" skiltyje, atspausdinta Kazio Kastiliaus nuomonė apie mano pranešimą 1998 m. Dainavos Studijų savaitėje yra klaidinanti. Autorius cituoja mano mintis propagandiškai - nepažymėdamas mano pavartoto konteksto, nors žodynai įspėja, jog frazė (mintis) turi būti aiškinama pagal kontekstą. Ten mano minėtas priežodis "Tupi lenkas ant kalniuko, žiba akys kaip velniuko" yra besąlygiškai susietas su istoriniu faktu, būtent: "1920 m. spalio 7 d. toks ange-

liukas, pasirašęs klastingos taikos sutartį, iš tikrųjų buvo spalio 9 d. velniukas, užgrobes Vilniją". (Žr. "Istoriniai pakaruokliai", *Darbininkas*, 2000 m. balandžio 28 d.) Truputį anksčiau tos pat citatos klastojimą, nuslėpęs kontekstą, atliko ir A. Landsbergis. (Žr. jo atliepi "Apie "polacks", žydus ir kitas šmėklas", *Darbininkas*, 2000 m. rugpjūčio 4 d.) Ten, tarp kitko, jis pataria pasitiksinti "istorinius faktus" (kabutėse). Matyt, jam ir Vilnijos okupacija yra netikras faktas, tad neminimas.

Kiekvienu atveju, ar šie autoriai sąmoningai, ar nesąmoningai nuslepia kontekstą, jie pažeidžia tiesą ir netiesiogiai dilgina mūsų santykius su kaimynais, nors pretenduoja į tų santykių gerinimą. Beje, K. Kastilius išranda dar ir negirdėtus "išlaisvinimo pakaruoklius", kas rodo tikrovės maišymą su fantazija.

Baigdamas kartoju jau anksčiau išreiktą mano pranešimo išvadą: bandykime turėti gerus santykius su visais kaimynais, tik neleistina klastoti mūsų tautos istorijos.

Antanas Musteikis
Buffalo, NY

Artūras Paulauskas apie Lietuvos stojimą į NATO

Bruselyje viešėjo Lietuvos Naujosios sąjungos lyderis Artūras Paulauskas. Jis susitiko su NATO vadovu George Robertson bei kitais atsakingais NATO ir Europos Sąjungos pareigūnais. Artūrą Paulauską lydėjo Lietuvos misijos prie NATO ambasadorius Linas Linkevičius. Susitikime su NATO vadovu Artūras Paulauskas išreiškė abejonę, ar Lietuva pajėgi 2001 m. gynybos biudžetui skirti 2% bendrojo vidinio produkto (BVP). A. Paulauskas mano, kad tas terminas turėtų būti nukeltas bent metais - iki 2002-ųjų. NATO vadovas į tai atsakė, kad Lietuva turėtų rimtai žiūrėti į savo tarptautinius įsipareigojimus, nes, jei šie įsipareigojimai naujajame Lietu-

vos Seime bus peržiūrimi ir biudžetas bus mažinamas, NATO tai atitinkamai įvertins. Lietuvos politikai, tame tarpe ir Naujoji sąjunga, tikisi, kad Lietuva į NATO bus pakviesta 2002 m. Kaip žinoma, pernai Seimas priėmė konservatorių siūlymą 2001 m. išlaidas gynybai padidinti iki 2% BVP. Šį įsipareigojimą, kaip rimtą žingsnį siekiant NATO standartų gerai įvertino Vakarų valstybių ir NATO vadovai. Šių metų pradžioje Naujoji sąjunga surinko beveik 100 tūkst. Lietuvos piliečių parašų už tai, kad 147 mln. litų iš gynybos biudžeto būtų perduoti švietimui. Seimas atmetė šį įstatymo projektą.

Respublika

Lietuvių poterių tekstai

Lietuvis žegnojasi: *Vardan Dievo Tėvo ir Sūnaus ir Šventosios Dvasios*. Lotyniška formulė yra "In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti". Žodžio *Dievas* čia nėra. Iš kur atsirado šitas labai svarbus žodis lietuvių žegnonėje? Žymus lituanistas profesorius Zigmas Zinkevičius savo naująsias darbas skiria šiam klausimui.

Idomu pabrėžti, kad tą pačią formulę randame latvių ir prūsų kalbose. Kaip rašo Zinkevičius, lietuvių poteriuose išliko Mindaugo laikų vertimo iš vokiečių kalbos pėdsakų. Šita išvada patikima.

Be žegnonės, keturi poteriai sudaro šios knygos tyrimo objektą: Viešpaties malda (*Tėve mūsų*), Angelo pasveikinimas (*Sveika, Marija*), Tikėjimo

išpažinimas (*Tikau Dievą Tėvą*) ir Švenčiausios Trejybės pagarbinimas (*Garbė Dievui Tėvui*).

Nors knyga grynai lingvistinio pobūdžio, profesorius Zinkevičius labai aiškiai parodo, kaip įvairių epochų lietuvių poterių tekstai atspindi tautos istoriją ir jos dvasinę kultūrą. Kaip sakoma knygos viršelyje: "...poteriai mums yra ne tik pagrindinė malda, bet ir svarbus praeities, krikščioniškos lietuvių kultūros dokumentas. Visa tai negali nedominti kiekvieno lietuvio".

Zigmas Zinkevičius. Lietuvių poteriai. Kalbos mokslo studija. Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas. Vilnius, 2000. 271 psl.

Parėngė Alfred Bammesberger, Eichstatt, Vokietija

Panevėžio verslininkas pasirūpino vaikais

Panevėžio verslininkas Jonas Katinas viešai pareiškė pasiryžimą suteikti pramą šeimoms, turinčioms sunkumų ruošiant vaikus į mokyklą. Rėmėjas nustebė, kai gavo net apie 400 prašymų. Todėl, pasitelkęs savo draugus verslinin-

kus, nupirko kalną sąsiuvinų, rašiklių, dažų, plastilino ir kitų būtinų kanceliariinių prekių. Visos dovanos buvo išdalintos Žibartonių, Naujasodžių, Krekenavos, kitų miestelių ir kaimų vaikams.

Lietuvos rytas

*Kviečiame visus taupyti ir skolinti iš
lietuvių įsteigto ir vadovaujamo*

SCHUYLER SAVINGS BANK

24 Davis Ave.

Kearny, New Jersey 07032

Bankas švenčia 75-erį metų sukaktį!

Pilnas ir draugiškas patarnavimas, įskaitant

* Taupymo sąskaitas, sertifikatus ir IRA

* Čekių sąskaitas - asmeniškai ir komercines

* Paskolas - namų, namų remonto,

Home Equity ir automobilių

* ATM naują mašiną ir korteles

* Tiesioginį pinigų deponavimą

Patogios darbo valandos,

pilnai Federalinės valdžios apdraustos sąskaitos

Kalbame lietuviškai...

Mūsų telefonai: (201) 991-0001

arba skambinkite mums nemokamai:

1-888-SCHUYLER (1-888-724-8953)

Tautos Fondo pranešimas savo nariams ir lietuviškųjų periodinių leidinių skaitytojams

Šių metų liepos mėnesio bėgyje Vokietijos parlamentas priėmė įstatymą dėl vienkartinės piniginių kompensacijos asmenims, kurie Antrojo pasaulinio karo metu buvo priverstiniai darbininkai ("Zwangsarbeiter", "Fremdarbeiter"; "Ostarbeiter") Vokietijoje ir Vokietijos užkariavose srityse.

Šiuo pranešimu norime atkreipti visų buvusiųjų priverstinių darbininkų ir darbininkių dėmesį į šią galimybę, kad ko-

mpensuotini asmenys nepraleistų šitos progos.

Dėl informacijos apie šį įstatymą ir programą galima kreiptis į advokatą **Josef Griliches**, *Esquire*, 245 East 11th Street, New York 10003 (tel.: 212-477-3427), kuris turi daug patirties su ieškiniais prieš Vokietiją. Advokatas Griliches nuodugniai moka anglų, lietuvių, rusų ir vokiečių kalbas, taip pat moka ir lenkų kalbą.

Tautos Fondas

2000 vasarą visi keliai veda į

VILNIŲ

**Pigiausios skrydžių kainos
Finnair ir kitomis oro linijomis iš**

**New Yorko Chicago
Floridos Clevelando
Detroito Bostono
Los Angeles ir kitų miestų**

* Mašinų rezervacijos

* Viešbučiai

* 9 ir 14 dienų kelionės po Lietuvą

--- Prašykite mūsų brošiūros ---

Vytis Travel

40-24 235 St.

Douglaston, NY 11363

Tel.: 718-423-6161

800-778-9847

Fax: 718-423-3979

e-MAIL: VYTTTOURS@EARTHLINK.NET
web site: www.vytistours.com

Atlantic Express corp.

800 - 775 - SEND ▼ 1-888-205-8851

**Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas**

nuo DURŲ iki DURŲ

**Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų**

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ

ATLANTIC EXPRESS CORPORATION
SEPTEMBER PICK-UP SCHEDULE

September 21	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
	Paterson, NJ	3-4 pm
September 22	Philadelphia, PA	11-12 noon
	Baltimore, MD	4-5 pm
September 23	Brooklyn, NY	12-1 pm

For more information please call:
1- 888-615-2148 or 1-888-205-8851

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$699 r.t.

One way to Vilnius \$420

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211

New York, NY 10107

Tel.: (212) 541-5707

RigaVen Travel, Inc.

We provide complete Travel Services

VACATIONS - TOURS - CRUISES

WITH PERSONAL RECOMMENDATIONS

and always competitive fares to

RIGA -- TALLIN -- VILNIUS

with

FINNAIR

LUFTHANSA - SAS

OR OTHER CARRIERS

"Call for Details"

INESE ZAKIS

136 W. Main St., Bay Shore, NY 11706

Tel. 631-665-4455 Fax 631-665-6164

1-800-291-8311

E-mail: RigaVen@worldnet.att.net

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127

Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

SEPTEMBER, 2000 PICKUP LOCATIONS

Thurs. Sept. 21	Putnam, CT	1-2 pm
Thurs. Sept. 21	Providence, RI	4-5:30 pm
Sat. Sept. 23	Waterbury, CT	9:30-11 am
Sat. Sept. 23	Hartford, CT	12-2 pm
Thurs. Sept. 28	Albany-Schenectady, NY	7-8 pm
Fri. Sept. 29	Binghamton, NY	9-10 am
Fri. Sept. 29	Scranton, PA	12-2 pm
Fri. Sept. 29	Frackville, PA	5-6 pm
Sat. Sept. 30	Philadelphia, PA	9:30-11 am
Sat. Sept. 30	Brooklyn, NY	2-5:30 pm
Sat. Sept. 30	Bridgeport, CT	7-8 pm

Konteineris iš Bostono iškeliauja spalio 2 d.

Aštuoniasdešimties metų sukaktis apvainikuota garbės daktaratu

Šiais metais 80 metų gyvenimo sukaktį švenčia solistas-dainininkas, visuomenininkas, finansininkas Stasys Baras. Sukaktį atšvęsti Stasys Baras, š. m. birželio mėn. vidury kartu su šeima - žmona ir dviem dukterimis - važiavo į Lietuvą. Paminėti šiai garbingai sukakčiai Lietuvoje buvo surengti trys vakarai: knygos "Stasys Baras" sutiktuvės, Stasio Baro muzikos stipendijos įteikimas ir Garbės daktarato įteikimas.

Knygos "Stasys Baras" sutiktuvės įvyko Vilniaus Rotušės salėje birželio 8 d. Knygą parašė labai kruopščiai, visus faktus surinkdamas, humanitarinių mokslų daktarė, Lietuvos muzikos akademijos docentė Ona Narbutienė. Knygą išleido "Baltų lankų" leidykla. Knyga suskirstyta į tris dalis: 1) Gyvenimo kelias, 2) Muzikos ir visuomenės veiklos baruose ir 3) Priedai. Skaitant knygą susipažįsti su šios knygos pagrindiniu veikėju Stasiu Baru - autorė veda skaitytoją per visą S. Baro gyvenimą nuo gimimo iki dabarties.

Knygą pristatė Muzikos akademijos prorektorius Eugenijus Ignatonis, primindamas, kad artisto gyvenimas paprastai yra trumpas, o rašytinis žodis jį pratęsia. Vakara vedė Ona Narbutienė. Vakarų svečių ir solisto gerbėjų tarpe buvo Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus, poetas Kazys Bradūnas, Birutė Pūkelevičiūtė ir daug, daug kitų. Vakara apvainikavo solistų Vladimiro Prudnikovo, kuriam akompanavo Nijolė Ralytė, ir Edgardo Prudkausko, akompanuojant Vytautui Lukošui, padainuotos lietuvių liaudies dainos ir operos arijos. Edgargas Prudkauskas yra remiamas S. Baro kasmet skiriamos stipendijos.

Lietuvių muzikos sąjungos prezidentas prof. Rimvydas Žigaitis įteikė Stasiui Barui įreminimą žymenį.

Knygos sutikimo proga buvo suruošta nuotraukų ir recenzijų paroda ir išleista programa su penkiomis nuotraukomis. Išleistoje vakaro programoje

išspausdinti B. Railos žodžiai, apibūdinantys Stasio Baro sunkų gyvenimo kelią, skamba taip: "Viešpatie, jei jis būtų galėjęs ne DP keliais klaidžioti, ne dirbti plieno fabrikuose ar banuose, o nuolat dainuoti operose - mes šiandien turėtume vieną stambiausių lietuvių tenorų..."

Lietuvos muzikos akademijos muzikos stipendijos įteikimas

Birželio 10 d. Muzikos akademijos salėje įvyko konkursinis koncertas. Stasys Baras yra įsteigęs \$1000 muzikos metinę stipendiją tenorui, o šiais metais dar pridėjo \$500 antrai stipendijai, kad galėtų į stipendiją kandidatuoti bet koks vyriškas balsas. Ši stipendija yra amžina, nes pagrindinis kapitalas nejudinamas, o stipendijai yra skiriami procentai. Šiame koncerte pasirodė atrinkti studentai iš Lietuvos Muzikos akademijos Vilniuje ir jos Kauno filialo. Koncerte dalyvavo ir varžėsi šeši pretendentai. Atrankos komisija yra sudaroma iš Muzikos akademijos vokalo pedagogų ir rektorato atstovų, o šiais metais ir pats premijos-stipendijos iškūrėjas Stasys Baras turėjo progos toje komisijoje dalyvauti. Premijas laimėjo du tenorai - jau ketvirtą kartą laimintis St. Baro stipendiją Edgargas Prudkauskas ir pirmakursis Saulius Vasiliauskas. Be kasmetinės stipendijos S. Baras ir kitaip padeda dainininkams, skirdamas papildomų lėšų stažuotėms ir kelionėms. O šiais metais Vokalo katedrai S. Baras padovanojo kompiuterį.

Garbės daktaratas

Birželio 12 d. Muzikos akademijos didžiojoje salėje įvyko ypatinga šventė - Garbės daktarato įteikimas solistui Stasiui Barui. Visos ceremonijos buvo labai iškilmingos, scenoje sėdėjo puošnėmis togomis apsivilkę Akademijos vadovai - rektorius Juozas Antanavičius, prorektorius Eugenijus Ignatonis ir Eduardas Gabnys ir Stasys Baras. Nuskambėjus Lietuvos

himnui, kalbėjo prof. dr. J. Antanavičius. Kalbėjo apie nepaprasto grožio dramatinio tenoro solistą, šios dienos solenizantą, Salėje nuskambėjo 1966 m. Stasio Baro su orkestru įdainuota arija "Dangus ir jūra" iš A. Ponciello operos "La Gioconda". Toliau vakarą vedė knygos apie S. Barą autorė dr. Ona Narbutienė.

Koncertinėje programos dalyje, pagerbdami vakaro kalninką, dainavo Virgilijus Norėika, Muzikos akademijos magistrantas Dainius Stumbras ir S. Baro stipendininkas Edgargas Prudkauskas, o pabaigoje dar prisidėjo ir Vilniaus styginis kvartetas.

Iškilmingoje dalyje ceremoniškai, tik trečią kartą, rektorius lotynų kalba perskaitė Garbės daktarato titulo suteikimo "dekretą", kurį prorektorius E. Ignatonis išvertė lietuvių kalbon. Naujasis daktaras buvo papuoštas regaliais grandine, apdovanotas gėlėmis, ir jo garbei Muzikos akademijos studijos choras, vadovaujamas prof. P. Gyllo, atliko "Alleluja" iš G. F. Handelio "Mesijas".

Po solenizanto padėkos žodžio vakaras užbaigtas visiems dalyviams sugiedant "Gaudeamus". Stasį Barą savo apsilankymu pagerbė Lietuvos Respublikos prezidentas Valdas Adamkus, Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis ir kiti garbingi asmenys, draugai ir pažįstami.

Lietuvos muzikos garbės daktaratas yra įteikiamas tik trečiam asmeniui: pirmas buvo suteiktas smuikininkui Jehudi Menuhin, antras - "Ažuoliukų" steigėjui Hermanui Perelšteiniui ir trečias dabar - Stasiui Barui.

Išėivijoje mes pažįstame Stasį Barą kaip nepaprasto grožio tenorą dainavusį solistą ir visuomenininką, kuris visą laiką sielėjosi Lietuvos reikalais.

Klausydamoms jo gražaus balso koncertuose, operose. Jo dramatiško tenoro balsas užburdavo klausytoją. Ir tada, kai išgirdome, kad Stasys Baras daugiau nebedainuos, visi jau

Muzikos akademijos rektorius prof. dr. Juozas Antanavičius įteikia Stasiui Barui garbės daktaro regalias. Užpakalyje stovi Muzikos akademijos choro studijos, choras

Knygos "Stasys Baras" sutiktuvėse stovi iš k.: prof. dr. Ona Narbutienė, Stasys Baras, žmona Elena Barienė ir Lietuvos Respublikos prezidentas Valdas Adamkus

Algirdo Rakauskos nuotraukos

tėmės praradę kažką gražaus ir nepakartojamo.

Stasys Baras, be kasdieninio darbo, rūpesčio augančia šeima, visada rado laiko mokytis, dainuoti ir dirbti visuomeninį darbą.

Stasio Baro suruošta Muzikos šventė 1991 metais, buvo didžiulis muzikos, meno ir kultūros nepakartojamas pasireiškimas išėivijoje. O kur dar visokie komitetai lėšoms telkti

įvairiems reikalams, darbas Lietuvių Fondo valdyboje ir t. t.

Pernai Stasys Baras Lietuvos Prezidento buvo apdovanotas Gedimino ordinu, Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus išrinktas Metų žmogumi; respublikonų partijos išrinktas Metų Amerikos lietuvių; yra gavęs JAV LB Kultūros tarybos premiją; apdovanotas Lietuvos kultūros ministerijos Padėkos raštu; yra ga-

vęs daug kitų žymenų.

O Dievo Stasys Baras buvo ir yra apdovanotas nepaprastai gražiu tenoro balsu ir didele energija dirbti visuomeninį darbą, dirbti su žmonėmis.

Stasys Baras jau nebedainuoja, bet mes klausomės jo dainų įrašuose ir linkime jam dar daug darbinių metų dirbant taip reikalingą išėivijai ir Lietuvai visuomeninį darbą.

Birutė Jasaitienė

ALTo žinios

Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas, Saulius Kuprys, yra gavęs atsiliepimą į ALTo pastangas grąžinti 20 milijonų dolerių Pabaltijo kraštų gynybai iš JAV kongreso atstovo Bill Young, kuris vadovauja kongreso lėšų skirstymo komisijai. Savo laiške kongresmenas užtikrina, kad dės visas

Amerikos lietuvių advokatų draugija, atsiliepdama į Amerikos Lietuvių Tarybos raginimą ryšium su JAV kongreso nukirsta 20 mln. dolerių parama Pabaltijo valstybėms informavo savo narius

pastangas, kad ta suma būtų sugrąžinta į JAV valstybės biudžetą. Galutinį sprendimą darys jungtinis JAV kongreso atstovų ir senatorių komitetas. Visuomenė toliau prašoma rašyti savo atstovams. Daugiau informacijos galima gauti rašant ALTo būstinės adresu (žr. žemiau).

neseniai išėjusiame žiniaraštyje *Lex Litvani*. Šiai organizacijai dabar vadovauja lietuvių kilmės advokatė Patricia Streeter iš Detroito. Draugijos interneto tinklalapis: www.javadvokatai.org

Lietuvių visuomenė jautriai reaguoja į Amerikos Lietuvių Tarybos kvietimą jungtis į bendrą akciją sugrąžinti \$20,000,000 Pabaltijo kraštų

gynybai. New Jersey lietuviai savo ruožtu yra išsiuntę per 300 laišku Kongreso nariams. Tuo tarpu Clevelando lietuviai suorganizavo ir išsiuntė 600 laišku.

Amerikos Lietuvių Tarybos valdyba prašo atsiųsti į jos būstinę atsiliepimus, gautus iš JAV senatorių ar kongreso narių, atsakant į laiškus, prašančius grąžinti \$20,000,000 į JAV biudžetą Lietuvos, Latvijos ir Estijos apsiginklavimui

ir pasiruošimui įstoti į NATO sąrangą. ALTo būstinės adresas: Amerikos Lietuvių Taryba, 6500 S. Pulaski Rd, Chicago, IL 60629, tel.: 773-735-6677, faksas: 773-735-3946, el. paštas: AltCenter@aol.com

ATEITININKŲ SAVAITĖ KENNEBUNKPORTE, ME

PAULIUS JURKUS

Tradicinė ateitininkų sen-draugijų studijų ir poilsio savaitė gražioje pranciškonų vienuolyne sodyboje Kennebunkporte, ME, šiemet vyko rugpjūčio 12-19 dienomis. Daug metų šią savaitę organizavo dr. Česlovas Masaitis. Šiemet jo darbą perėmė Juozas Rygelis, sudaręs savaitės programą, registravęs dalyvius. Šiemet dalyvių buvo apie 50-60, daugiausia - iš Bostono, New Yorko ir kitų artimų apylinkių. Kaip paprastai, visi suvažiavo šeštadienio popietę, rugpjūčio 12 d.

Pradedama koncertu

Jau tapo tradicija, kad šios

savaitės programa pradedama koncertu, kurį atlieka pianistė Frances Covalessky-Kavaliuskaitė.

Pradžioje scenoje atrodžiusi kiek nušėiuvusi ir kukli, pianistė greitai "užkalbino" pianiną ir salė bei klausytojų širdys prisipildė gražios muzikos. Savo mėgstamo kompozitoriaus - Chopino valsais ji pradėjo koncertą, paskui sugrojo Beethoveno sonatą *Waldsteina*, antroje dalyje - Gershwinio rapsodiją Liszto ir vėl Chopino kūrinius.

Klausytis jos muzikos visada

miela, širdys prisipildo svajingų šilumos. Publika jai dėkojo plojimais, dvi mergaitės, dvynukės, kurios pačios mokosi muzikos, įteikė gėlių puokštę.

Koncertą padėkos žodžiu baigė Juozas Rygelis, vyriausias šio renginio organizatorius.

Prie vaišių stalo

Savaitės atidarymo vaišės visuomet ypatingos: vasarvietės šeimninės (vyriausia šeimninė Sofija Kazlauskienė su savo "štabu") toje pačioje salėje ant didelio ilgo stalo sutelkia daugybę įvairaus maisto, vyno, giros. Prie vaišių stalo visiems malonu ir patogiu pasikalbėti,

kadangi susirenka savi, pažįstami, kuriems smagu pasidalinti bičiuliškais žodžiais.

Pamaldos koplyčioje

Vienuolyno koplyčia šokiadieniais ir šventadieniais sutraukia daug žmonių. Ateitininkams teko prisiderinti prie vienuolyno tvarkos. Šventadieniais jų mišios buvo 11:30 val., savaitės dienomis - 8 v. ryto.

Savaitės kapelionu buvo Rafaelis Šakalys, OFM, rūpestingai atlikęs pareigas, sakęs pamokslus, rūpinęsis pamaldų tvarka. Mišių skaitymus atlikdavo tie stovyklautojai, kurių intencija būdavo aukojamos mišios.

(nukelta į 8 psl.)

Romualdo Požerskio fotografijų retrospektyva

(atkelta iš 2 psl.)

tautinę parodą-konkursą budalyvavo gausybėje grupinių parodų, pelnė apdovanojimų, jam suteiktas Tarptautinės meninės fotografijos federacijos menininko vardas (AFIAP). R. Požerskio nuotraukos saugomos Lietuvos, Prancūzijos, Suomijos, Jungtinių Amerikos Valstijų ir kitų šalių nacionaliniuose muziejuose ir privačiose kolekcijose. Kaip jau užsiminta rašinio pradžioje, š. m. pavasario gale pasiekė džiugios žinios iš Naujosios Zelandijos. Į tarp-

tautinę parodą-konkursą buvo atsiųsta 17 tūkstančių fotografijų (kol kas negirdėtas skaičius per ketvirtį amžiaus!). Geriausi autoriai - tarp jų ir R. Požerskis - premijuoti, laureatų paroda numatyta eksponuoti New Yorke.

...Kitamet, liepos 7 dieną, R. Požerskis pažymės savo pirmąjį jubiliejų, tačiau per parodos atidarymą sakė, jog ekspoziciją galima laikyti jubiliejine, nes po metų kitos parodos nebe-rengs. Nors... kas žino?

VIENERIŲ METU MIRTIES SUKAKTIS

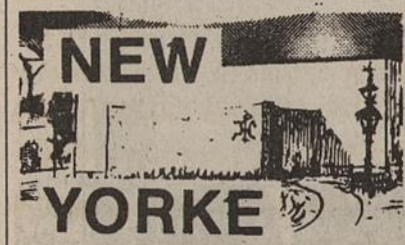
A.+A.

JUZĖ VAIČIŪNAITĖ-JURKEVIČIENĖ

Jau suėjo vieneri metai, kai sunkios ligos išskankinta šį pasaulį apleido mūsų mylima motina, žmona, močiutė JUZĖ. Maloniai prašome draugus ir pažįstamus prisiminti Ją savo maldose. Tegul Dievas suteikia Jai Amžiną Ramybę.

Vyras Kostas Jurkevičius

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: Darbininka@aol.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351
Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Pirmoji rudens diena - penktadienį, rugsėjo 22

Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos metinis susirinkimas įvyks sekmadienį, spalio 8 d., Švč. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo vienuolyne Putnam, CT. Registracija prasidės 1:30 val. popiet. Po susirinkimo įvyks naujos Direktorių tarybos posėdis. Susirinkime dalyvaus svečias iš Lietuvos, Panevėžio vyskupas Juozas Preikšas.

Viešpaties Atsimainymo parapijos žinios

Išpažintys yra klausomos kiekvieną šeštadienį nuo 4 iki 4:45 val. p.p. Išpažinti galima atlikti lietuvių arba anglų kalbomis.

"Suaugusiųjų įvedimo į krikščionybę" programoje anglų kalba, kuri prasidės Advento pradžioje, jau turime užsiregistravusius du kandidatus. Kreipiamės į lietuvius ir siūlome užsiregistruoti tiems, kurie neturėjo progos gauti Krikšto, Atgailos, Pirmosios komunijos bei Sutvirtinimo sakramentų, skambinantį į kleboniją tel. (718) 326-2236. Perna tokie kursai lietuvių kalba buvo sėkmingi.

Lietuvos Vyčių 110 kuopos narių susirinkimas įvyks rugsėjo 24 d. parapijos salėje tuojau po 11:30 val. lietuviškų mišių.

Parapijos klebonas kun. James T. Rooney ir vikaras kun. Vytautas Volertas rugsėjo 6 d. dalyvavo Brooklyno vyskupijos metinėje maldos dienoje Douglaston, NY.

Šešių parapijų grupuotės posėdis rugsėjo 11 d. įvyko mūsų parapijos patalpose. Buvo aptarti visi einamieji reikalai ir sužinota, kad numatyti darbai ir planai eina pirmyn.

Maldininkų kelionė į Washington, DC, rengiama Brooklyno dioclezijos, įvyks spalio 7 d. Brooklyno vyskupas Thomas Daily praves ten maldos dieną. Iš mūsų parapijos vyks autobusas. Prašome skambinti parapijai tel. (718) 326-2236 ir užsiregistruoti vietą iš anksto iki rugsėjo 25 d. Išvykimo valanda bus paskelbta vėliau.

Tradiciniai Rudens pietūs Aušros Vartų parapijoje (32 Dominick St., New York, NY 10013) įvyks sekmadienį, spalio 15 d., tuojau po 11:15 val. mišių parapijos salėje. Skanus maistas ir atgaiva. Auka - dvidešimt penki doleriai. Vietas galima užsisakyti iš anksto skambinant į kleboniją tel. (212) 255-2648.

Iš k.: Nika, Tomas, Alis, Gintas, Dovas ir Simas per Sekminės dalyvauja "Žodžio liturgijoje vaikams". Žiūr. aprašymą dešinėje

ATEITININKŲ SAVAITĖ KENNEBUNKPORTE, ME.

PAULUS JURKUS

(atkelta iš 7 psl.)

Prisiminti Donelaičio "Metai"

Rugpjūčio 13, sekmadienio vakare, prasidėjo pasikaitų ciklas. Paulius Jurkus kalbėjo apie prof. J. Brazaičio parengtą Donelaičio "Metų" laidą, nuo kurios pasirodymo šiemet suejo 60 metų.

Kristijonas Donelaitis (1714-1780) savo parašytą poemą paliko neaptvarkęs, net jos nepavadinęs. Tai atliko Liudvikas Reza (1776 - 1840), Karaliaučiaus universiteto profesorius. Sutvarkęs, suredagavęs "Metus", išvertė į vokiečių kalbą ir išleido 1818 m. Po to pasirodė 6 įvairios laidos. Pastutinė, Biržiškos parengta laida, išėjo 1918, 1921 ir 1927 m. ir buvo skirta mokykloms.

Tada Švietimo ministerija, norėdama paripinti naują "Metų" laidą, pritaikė mokyklai ir plačiam visuomenės naudojimui, pakvietė prof. Juozą Brazaitį, kuris tuomet vadinosi Ambrazevičiumi. Prof. Brazaitis applanė visas Donelaičio gyventas vietas, Karaliaučiaus universiteto ir miesto bibliotekoje surado Donelaičio rankraščius ir kitą reikalingą medžiagą. Jis parengė naują pilną "Metų" laidą, pridėjo žodyną ir kitą papildomą medžiagą. Šios knygos dailininku jis pasikvietė Vytautą K. Jonyną, kuris jau tada buvo pargarsėjęs kaip realistas ir saikingas modernistas. Jiedu aptarė kiekvieną iliustraciją, kad ji būtų tinkama Donelaičio praeičiai pavaizduoti. Iliustracijos (iš viso 35) buvo sukurtos sunkia technika - išraižytos medyje. Šiai knygai buvo sukurtas ir naujas, niekur nenaudotas raidynas.

Knyga buvo išleista 1940 m., visų labai gerai įvertinta. Bet tais pačiais knygos išleidimo metais Sovietų Sąjunga okupavo Lietuvą. Tai buvo sunkiausi laikai Lietuvai: karai, okupacijos, tremimai. Lietuva liko įjungta į Sovietų Sąjungą.

1989 m. Lietuvoje išleista didoka knyga "Donelaitis ir mes", kur suminėti visi, kurie vienokiu ar kitokiu būdu prisidėjo prie Donelaičio poemos leidimo. Prof. Brazaitis nepaminėtas, nes jis buvo kovotojas už Lietuvos laisvę, laikinosios vyriausybės vienas iš ministrų.

P. Jurkaus paskaitoje, šalia "Metų" apžvalgos, prisiminta ir prof. Brazaičio žurnalistinė veikla, nes jis apie 20 metų buvo "Darbininko" redaktorius. Jo politiniais straipsniais buvo susidomėjusi ir

Ateitininkų savaitės rengėjai ir programų atlikėjai: iš k.: Tėv. Rafaelis Šakalys, OFM, dr. Saulius Cibas, Angelė Kiaušaitė, Alfonsas Dzikas, William Smiddy, Juozas Rygelis, Gina Čapkauskienė, Paulius Jurkus, Tėv. Leonardas Andriekus, OFM, Č. Masaitis. Algio Norvilos nuotrauka

didžioji amerikiečių spauda.

Prof. Brazaitis Donelaičio "Metus" naujai atvedė į lietuvių visuomenę, sumodernino ir meniškai papuošė jų laidą. Prof. J. Brazaitis New Yorke mirė 1975 m., palaidotas Putname, CT.

Lietuvai skirtas vakaras

Rugpjūčio 14, pirmadienio vakaras buvo skirtas Lietuvai. Kalbėjo Juozas Gaila, uolus visuomenininkas, Lietuvių Bendruomenėje ejęs įvairias pareigas. 5 metus, nuo 1992 iki 1997, jis buvo Amerikos lietuvių atstovas prie Lietuvos Respublikos Seimo. Gyvendamas Vilniuje, turėjo progos stebėti gyvenimą, lankytis ir kaimyninėse, buvusiose sovietinėse respublikose, kur yra lietuvių. Vaizdžiai jis papasakojo apie savo susitikimus su įvairiais pareigūnais ir žmonėmis.

Žolinė ir religinis koncertas

Rugpjūčio 15 judėjimas vyko kaip ir eilinį sekmadienį, tik žmonės nusinešė į koplyčią puokštes gėlių. Šiai religinei šventei buvo skirtas religinės muzikos koncertas. Jis vyko vienuolyno koplyčioje tos dienos vakare. Programą atliko: Jūra Litchfield (sopranas), Julius Veblaitis (smuikas), Frances Covalesky-Kavaliauskaitė (vargonai). Jie atliko įvairius šiai progai pritaikytus religinės muzikos kūrinius, kurių autoriai: Stradella, Bach-Gounod, Dvorak, J. S. Bach, John Stanley, Handel. Vakarą praband, senų laikų ir netolimos praeities muzika koplyčioje sukūrė religinę nuotaiką, žmogaus pokalbį su Dievu dvasią.

Dr. Alfonso Stankaičio prisiminimas

Daugelių metų ateitininkų studijų ir poilsio savaitė vadovavo dr. Alfonsas Stankaitis - visada pilnas sąmojaus, geros nuotaikos. Bet praeitį metų rudėnį jis staiga mirė ir dabar jo labai pasigenda. Dr. Česlovas Masaitis gražiai

ma. Dr. Česlovas Masaitis gražiai apibūdino a. a. dr. A. Stankaičio gyvenimą ir asmenybę; pasakojo, kaip jis reikšė kaip veterinarijos gydytojas ir kaip puikus visuomenininkas ateitininkas. Dar kalbėjo ir Hartfordo radijo valandėlės vedėjas Alfonsas Dzikas.

Kvietimas apaštalausti

Ketvirtadienio vakarą, rugpjūčio 17, kalbėjo vienuolė iš Putnamo seselė Palmira Kavaliauskaitė. Jos lietuviškos religinės garsuotės transliuojamos per lietuvišką radijo programą Chicagoje.

Seselė atvažiavo iš Putnamo, palydėta kitų dviejų seselių. Savo aiškioje, itaigioje kalboje kvietė apaštalausti, skleisti krikščionišką šviesą ir meilę visur ir visada.

Baigiamasis koncertas

Kaip ir visada, stovykla baigta solistės Ginos Čapkauskienės koncertu. Jau bus kokia 30 metų, kaip ši solistė savo gražiu dainavimu pakiliai baigia studijų ir poilsio savaitę. Jos romantiškos nuotailkos repertuaras klatusytojų visada gerai priimamas. Prie baigiamąjo koncerto šiemet ir vėl prisijungė pianistas iš Bostono dr. Saulius Cibas; taip pat ir kitas pianistas lietuvių draugas iš New Yorko William Smiddy. Šiemet prie jų dar prisijungė solistė Angelė Kiaušaitė, atvykusi iš Elizabeth, NJ, kuri savo nuotaikingu dainavimu puikiai derėjo prie vakaro nuotaikos.

Po koncerto vyko vaišės, pokalbiai apie vasarą ir draugystę, apie organizacinis reikalus ir darbus.

Šeštadienio rytė visi išvažiavo į savo namus, padėkoję tėvams pranciškonams, kad sudarė sąlygas čia susirinkti, pabūti ateitininkų draugystėje ir atsinaujinti; taip pat padėkoję savaitės vadovams, programos dalyviams. Ateitininkų kasmetinės savaitės Mainė praturtina lietuvišką, ateitininkų veiklą, palaiko ir mūsų tarpusavio draugystę.

SKELBIMAI

Tik 33 centai už minutę skambinant į Lietuvą; 8,9 cento - JAV. Pigu. Patrauklu. Patikima. Jokių mėnesinių mokesčių. Tarptautinė telefono bendrovė IE COM aptarnauja lietuvių nuo 1983 metų. Teiraukitės lietuviškai 708-386-0556. (sk.)

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel. (516) 377-1401. (sk)

Lietuvis, lauko priežiūros darbu (landscaping - maintenance) bendrovės savininkas Washington, DC, **ieško dviejų darbininkų**, kurie galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. Pradinis mokestis \$6.00 į val. ir viršvalandžiai. Reikalingas darbo leidimas. Suteikiamas pigus butas - 130 dol. mėnesiui. Tel. (202) 244-2373.

Ieškoma auklė. Du vaikai, mokyklinio amžiaus. Montclair, NJ. Turi kalbėti angliškai ir vairuoti mašiną. 3 arba 4 dienas į savaitę. Gali gyventi šeimoje. Prašome skambinti tel.: 973-783-0536.

Kaune parduodamas butas: 2 kambariai, virtuvė ir vonia; netoli buvusios "Vėsos" parduotuvės, Šiaurės rajone. Blokiname 5 aukštų name, antrame aukšte. Balkone grotos, įvesti visi skaitliukai. Parketo grindys, dvigubos medinės durys. Skambinti bet kuriuo laiku (860) 247 - 8584. Kviesti Nijolę. (sk.).

Moteris iš Lietuvos ieško darbo. Vairuoja automobilį, skaniai gamina valgius, gali prižiūrėti namus, senelius, vaikus ir gyventi šeimoje. Sutinka vykti į betkokią valstiją. Skambinti (908) 352-1380. Prašyti Genovaite. (sk.).

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, auکوjo:

Birutė Patamsis, Walpoe, MA, - 15 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Pažymėkite, kad tai Jūsų auka Ketingos vienuolyno labdaros valgyklai.

"Vilties" siuntinių agentūros atstovas vėl priims siuntinius į Lietuvą šeštadienį, rugsėjo 30 d. nuo 2 iki 5:30 val. p.p. "Darbininko" patalpose, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY. New Yorke "Vilties" atstovas yra Algis Jankauskas. Su juo galima susitarti dėl siuntinių paėmimo iš namų skambinant telefonu **718-849-2260**.

Atlantic Express Corp., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, vėl priims siuntinius šeštadienį, **rugsėjo 23 d.**, nuo 12 iki 1 val. p.p. Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. 1-888-205-8851.

laikas. Parapijos taryba vaikus vaišina užkandžiais po Mišių; vaikams kartu pažaidžia, o tėvai pasikalba.

Kviečiame arčiau gyvenančius dalyvauti spalio 1 d. 10 val. Mišiose Apreiškimo par. bažnyčioje Brooklyne ir dalyvauti šioje programoje. O negalinčius dalyvauti Apreiškimo par. veikloje, skatiname praveisti "Žodžio liturgiją vaikams" savo parapijose. Tai darbas, nešantis gražius vaisius.

Dr. Milda Palubinskaitė
milda@earthlink.net

"Žodžio liturgija vaikams" Apreiškimo parapijoje

Apreiškimo parapijoje Brooklyne 10-tos valandos Mišių metu vyksta programa "Žodžio liturgija vaikams" lietuvių kalba. Programa vyksta kiekvieno mėnesio pirmąjį sekmadienį.

Kas yra "Žodžio liturgija vaikams"? Tai yra būdas tiesiogiai įtraukti vaikus į Mišias, suteikiant jiems progą pamąstyti apie Evangeliją bendraamžių tarpe, padiskutuoti, kaip joje išreikštos mintys paveikia jų gyvenimą. Žodžio liturgija padeda vaikams pajusti, kad jie yra svarbūs parapijos nariai.

"Žodžio liturgija vaikams" vyksta per Mišias, Evangelijos ir pamokslų metu. Kunigas pakviečia vaikus nueiti kartu su vadovu klausytis Evangelijos jiems įrengtoje koplytėlėje. Koplytėlei reikia

kryžiaus ir žvakių. Apreiškimo parapijoje naudojame gražų klebonijos saloną, o giedromis dienomis - sodą, nes tai ramios patrauklios vietos, skatinančios vaikų susikaupimą.

Vaikams susirinkus koplytėlėje, vadovas pristato Evangelijos temą ir tada skaito Evangeliją. Vadovas skaito lėtai, išaiškina sunkius žodžius, bet kitais atžvilgiais vaikų žodžio liturgija atspindi kas darosi bažnyčioje (t.y. pristatymu, giedojimu "Aleliuja" ir atsiliepiamais). Evangelijos skaitymui pasibaigus, seka paaiškinimai, pritaikyti vaikams, kad jie geriau suprastų Evangeliją ir jos reikšmę tikėjimui. Vadovui baigus Evangelijos aiškinimą, vaikams grįžta į Mišias.

Programa seka JAV Vyskupų

Konferencijos nurodymus dėl "Žodžio liturgijos vaikams" ir naudojasi knygomis *Gather the Children* (Mary Catherine Berglund, Portland, OR: Pastoral Press, 1994) ir *Celebrating the Lectionary* (San Jose, CA: Resource Publications, Inc., 2000, www.rpinet.com), kuriose išdėstoma vadovams, kaip vaikams išaiškinti Evangeliją, ir siūloma, kaip praveisti pratimus, pritaikytus kiekvienam sekmadieniui.

Tokia paprasta ir tokia sėkminga ši programa. "Žodžio liturgija vaikams" yra puikus būdas bendruomenei rodyti meilę atžalynui ir padėti tėvams auginti lietuvių ir katalikus. Apreiškimo parapijoje "Žodžio liturgija vaikams" vyksta vieną kartą per mėnesį ir kartu tai tapo jaunų šeimų susibūrimo